

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA

GODIŠTE 92

TRAVANJ

2000

4

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA
JOURNAL OF THE CROATIAN MOUNTAINEERING ASSOCIATION

Hrvatski planinarski savez, HR-10000 ZAGREB, Kozarčeva 22

Prvi broj izašao 1898. godine kao glasilo Hrvatskog planinarskog društva. Časopis nije izlazio od 1915. do 1921. i od 1945. do 1948. Od 1949. do travnja 1991. izlazio pod naslovom "Naše planine"

Travanj 2000
April 2000

Broj 4
Number 4

Godište 92
Volume 92

Slika na naslovnici:
Planinarski dom "Grafičar"
na Sljemenu
Foto: Željko Poljak

SADRŽAJ

Željko Poljak: Preminuo dopredsjednik HPS Nikola Aleksić	97
Vlatko Oštrić: U lavini pod Mojstrovkom	99
Mirjana Trošelj: U predgorju Julijskih Alpa	101
Josip Stanić: S turnim skijama na alpske vrhove	103
Drago Slipac: Planinarska sijela u srednjoj Bosni	105
Ana Tomljenović-Medarić: "Prek Sljemena v Stubake"	106
Radovan Dobrić: Podzemno krštenje	108
Milan Majnarić: Izvor Čabranke	109
Marijan Čepelak: Penjačke novosti s Velikog Kozjaka	110
Vlatko Oštrić: Nekoliko zapažanja sa Cresa i Lošinja	116
Nova knjiga: "Ključevi neba" Darka Berljaka	119
Kraš ili kras - finale	121
Tko je što u hrvatskom planinarstvu	123
Zaštita prirode	124
Vijesti	125
Planinarske kuće i putevi	127
Kalendar akcija	128

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: prof. dr. Željko Poljak, HR-10000 ZAGREB, Vlaška 12, tel. i faks 01/48-16-558

UREDNIČKI ODBOR: Nikola Aleksić, dr. Borislav Aleraj, Darko Berljak, dr. Srećko Božičević, ing. Vlado Božić, Tomislav Čanić, Alan Čaplar, prof. Krunoslav Milas i Tomislav Pavlin

IZDAVAČ I UREDNIŠTVO: Hrvatski planinarski savez, HR-10000 ZAGREB, Kozarčeva 22, tel., tax i automatska sekretarica 01/48 24 142, e-mail adresa: hps@zg.tel.hr

NASLOVNA STRANICA I LOGOTIP: Senaid Serdarević Seno

TISAK: "Ekološki glasnik" d.o.o. D. Lomnica

Tiskanje časopisa omogućuje donacija Tvornice boja "Chromos" Samobor.

SURADNJA: Članke treba slati tipkane s proredom među recima, sa što većim izborom ilustracija (fotografija, dijapozitiva, crteža, skica). Ilustracije se vraćaju autorima.

Izlazi u dvanaest brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj).

PRETPLATA ZA 2000. godinu je 100 kuna (za inozemstvo 50 DEM), a uplaćuje se na žiro račun izdavača broj 30102-678-5535. Devizne uplate na broj: SWIFT-ZABA-HR XX 25731-3253236.

VAŽNO! Na uplatnici treba u rubrici "Poziv na broj" upisati svoj pretplatnički broj (ne JMBG), jer banka izdavaču ne javlja ime uplatitelja nego samo taj broj. On se nalazi uz adresu na omotu svakoga dostavljenog primjerka, a može se doznati i na tel. izdavača. Umjesto toga može se uredništvu poslati fotokopiju uplatnice ili drugi primjerak "Posebne uplatnice". Tako će postupati i novi pretplatnici koji još nemaju pretplatnički broj.

PREMINUO DOPREDSJEDNIK HPS NIKOLA ALEKSIĆ

Hrvatski planinarski savez pretrpio je 3. travnja težak udarac - iznenada je u 63. godini života preminuo dopredsjednik Nikola Aleksić. Izgubili smo velikog čovjeka koji je živio za planinarstvo doslovno do zadnjega daha.

Na sjednici Izvršnog odbora navečer toga dana iznenada mu je pozlilo; deset minuta nakon toga odvezan je kolima hitne pomoći u bolnicu, gdje je u 21 sat utvrđena smrt od srčane kapi. Njegov putni nalog za velebitske Oštarije, koji je upravo primio radi sutrašnjih poslova oko uspostave novog planinarskog skloništa, ostao je neiskorišten. Dom na Zavižanu izgubio je svog mentora koji se upravo zaljubljenički brinuo oko tog objekta. Brojni planinari ostali su bez svoga prijatelja. Težak i nenadoknativ gubitak! Bio je živa enciklopedija hrvatskog planinarstva, poznao je u detalje sva planinarska društva i prijateljevala s nebrojenim planinarskim dužnosnicima. Za njim žali nekoliko naraštaja hrvatskih planinara kojima je bio planinarski učitelj. Kao predstavnik Saveza desetljećima je pomagao planinarskim društvima diljem Hrvatske te svojim znanjem, iskustvom, smirenošću i savjetom riješio nebrojene probleme, pomažući da se uvijek

nade najbolje rješenje. Njegovo golemo iskustvo i smiren način ophođenja bili su dragocjeni u radu planinarske organizacije, a njegovi profesionalni savjeti redovito su s povjerenjem bili prihvaćani. Bivio se svim planinarskim djelatnostima, počevši od markiranja i fotografiranja do organiziranja planinarskih škola i pohoda. Bio je profesionalni planinarski dužnosnik pune 34 godine, ali nikada nije pitao za radno vrijeme niti pravio granicu između profesije i amaterizma. Svi hrvatski planinari žale za popularnim Aleom, tihim i radišnim čovjekom, koji je sav svoj život posvetio planinama i planinarstvu.

Nikola Aleksić rodio se 24. veljače 1937. u Osijeku, diplomirao fizički odgoj na Pedagoškoj akademiji u Zagrebu i 1963. se zaposlio u Hrvatskom planinarskom savezu kao instruktor. Od 1967. do 1997. bio je profesionalni tajnik Saveza. U te 34 godine profesionalnog rada svojom je ličnošću obilježio veliko razdoblje hrvatskog planinarstva, ali je i nakon umirovljenja nastavio s njim živjeti. Zbog svoga golemog iskustva bio je na posljednjoj skupštini izabran na amatersku dužnost dopredsjednika Saveza, koju je osobito cijenio i sav joj se posvetio.

Stekao je uzornu planinarsku naobrazbu. Među ostalim, završio je tečaj za vodiče zimskih pohoda u Švicarskoj, tečaj za trasere orijentacijskih natjecanja u Danskoj i tečaj za skijaške učitelje na Fakultetu za fizičku kulturu u Zagrebu. Kao instruktor bio je mentor za stjecanje naslova instruktor-vodič na tom Fakultetu. Godine 1957. postaje članom Komisije za omladinu HPS i uskoro je njezin pročelnik. Dugogodišnji je član Predsjedništva, Izvršnog i Glavnog odbora i Skupštine HPS. Istaknuo se kao suorganizator velikih akcija kao što su VPP, Hrvatska transverzala,

proslave 100., 110. i 120. obljetnice hrvatskog planinarstva te brojnih planinarskih sletova, skupština, stručnih skupova, orijentacijskih prvenstava, planinarskih škola i tečajeva, tiskanja knjiga, biltena, zemljovida i razglednica, a najviše je truda uložio u održavanje planinarskih kuća. Dom na Zavižanu bio je njegova briga više od tri desetljeća. Početkom rata 1991. godine odmah se priklonio pravoj strani i prijavio kao dobrovoljac Sportskoj satniji buduće Hrvatske vojske. Kao član PD "Vihor" iz Zagreba obišao je sve hrvatske planine, a mnoge i u inozemstvu, od Etne i Ararata do Olimpa i Karpata. Odlikovan je s više od pedeset planinarskih priznanja, među kojima je i najviše - Plaketa HPS. Od posmrtnih priznanja najveće mu je bilo posljednji ispraćaj 7. travnja na zagrebačkom Mirogoju, gdje se okupilo golemo mnoštvo planinara sa svih strana da mu oda poštovanje i pokaže svoju zahvalnost.

Planinari su se smjenjivali na počasnoj straži uz odar, a pjevački zbor je s nekoliko pjesama upotpunio tužni ugođaj. Nakon crkvenog obreda, predstavnici HPS, PSZ i PD "Vihor" kratkim su se govorima oprostili od pokojnika, a pridružio im se i predstavnik Planinske zveze Slovenije Janko Pribošič.

Pokojnikovoj obitelji i Hrvatskom planinarskom savezu pristigao je velik broj brzojava i pisama s izrazom sućuti i oni se na ovom mjestu svim najsrdačnije zahvaljuju.

Željko Poljak

Gore: na počasnoj straži (ing. Jerko Kirigin i prof. dr. Hrvoje Kraljević)

Desno: Mimohod uz odar Nikole Aleksića

Nedu nisam veoma dugo vidio. Žalosno je bilo pročitati da je umro (nekrolog Nedjeljku Jakiću u HP 9/1998, 269). Zatim se Vlado (Vladimir) Jelaska javio u HP 9/1999, 262 - 265 - dugo, dugo nakon svoga posljednjeg teksta u "Našim planinama" (dobro je pisao, pa i kad je tekst bio potpisan inicijalima znao sam da je njegov). Iznio je nekoliko "Sjećanja na Nedu". Članak i slike Nede i skupine "velebitaša" 1995. pokrenuli su i u meni talas sjećanja i prisjećanja. I tako sam poželio da Jelaskinom članku dadem, neki svoj "nastavak". Odnosi se na odlomak pod nazivom "Bivak".

Sudjelovao sam u zimskom penjačkom logoru AO PDS "Velebit" (u veljači 1956 - baza nam je bila u Erjavčevoj koči ispod prijevoja "Na Močilah", tj. niže Vršića).

Kad su četvorica momaka krenula put "Jeseniške poti" u sjevernoj stijeni Prisanka na zimski uspon, malo prekasno za zimski dan, ispratili smo ih dobrim željama, tim prije što je to bio najzahtjevniji uspon u našim akcijama. Koliko se sjećam baš tog dana lunjao sam sâm po Robičju (1942 m). S podnožja Robičja dovlačili smo drva za grijanje naših soba. Mene je prilikom uspona na Vratca (1807 m) i Sleme pod Mojstrokom, privuklo vršno područje Robičja - rastrgani greben, s gromadama stijena, okruženima klekovinom. Snijeg je manje-više "držao", a pojedine stijene mamile da ih se "opipa". Doduše, s jedne sam se kose police poskliznuo (neoprezan korak), ali sam meko "aterirao". "Guštao" sam Robičje i dalje, ali s više opreza.

Vratio sam se u kuću već po mraku i zatekao društvo u zabrinutom raspoloženju. Bila je to stišana, brižna večer. Razgovarali smo o momcima - gdje su u stijeni, kako su? Prosudivali smo da ipak nije došlo do nesreće nego samo do bivačiranja zbog mraka (tako je i bilo). Bilo je djevojačkih suza, a svi smo bili stišani i snuždeni. Naravno, mislilo se i na obavješćavanje GSS-a.

Ujutro su došli "rešavalci". Bio je lijep dan. I ja sam krenuo u "izviđanje" - mimo Tičarjeve koče, pa prema Gladkom robu (na stazi za Mli-

naricu - Razor - Križke pode), ali prije njega lijevo uzbrdo, put Prisojnikove zapadne stijene. Ugledali smo naše momke iznad nas, na silazu niže stijene. Odahnuo sam i razvedrio se. Sreli smo se i popričali o bivaku s uobičajenom "velebitaškom" ležernošću - ponekad stvarnom, a ponekad "igranom".

Momci su bili dobro raspoloženi, ali im je, razumljivo, trebao dobar odmor. I drugi su bili u posebnom raspoloženju - taj dan je dobio naročito obilježje - drugačije od uobičajenih razilaženja na skijanje, penjanje, zimske vježbe, skitanje. "Rešavalci" su bili zadovoljni što je sve dobro prošlo - akcija nije bila potrebna, a pred njima je bio lijep slobodni dan. Odlučili su ga iskoristiti, kako i Vlado Jelaska spominje, za uspon na Mojstrovku. Ne moram obrazlagati - neki me je "magnet" privukao da im se pridružim. U silnicama tog "magneta" bilo je simpatije i poštovanja za ljude kojima su Alpe bile vlastita kuća. Znao sam za Uroša Župančiča i kao dobrog planinarskog pisca (objavljivao je i u "Našim planinama").

Krenuli smo istočnom padinom Male Mojstrovke, ovaj put ne nalijevo, prema izlazu Mojstrovkina kuloara, nego ravno uvis, pa udesno - nekako između vršnog dijela sjeverne stijene i "glave" vrha. Osjećao sam se ugodno u dobrom i sigurnom društvu. Uživao sam u ritmu složenog penjanja. Najzanimljiviji je bio vrlo strm žljeb (60 stupnjeva i više) u stijeni samoga vrha - fina vježba u strmom penjanju s osiguravanjem cepinom (zabijanjem čitave drške cepina u strminu, u visini prsiju). Snijeg je dakako čvrsto držao - taman za dobre "stopinke" vršcima cipela.

Ponovo sam "guštao" onaj poznato lijep vidik s vrha (2332 m), na kojem sam već bio, usponom preko južne padine. Ovaj put smo krenuli i dalje - po hrptu do podnožja vrha Velike Mojstrovke (2360 m). Tamo smo - u neke vrsti jarku između stijene i ruba snježne plohe - mogli sjesti, žmirkati prema suncu i pojesti koji zalogaj kruha i priloga.

Nakon odmora krenuli smo ravno niz snježnu

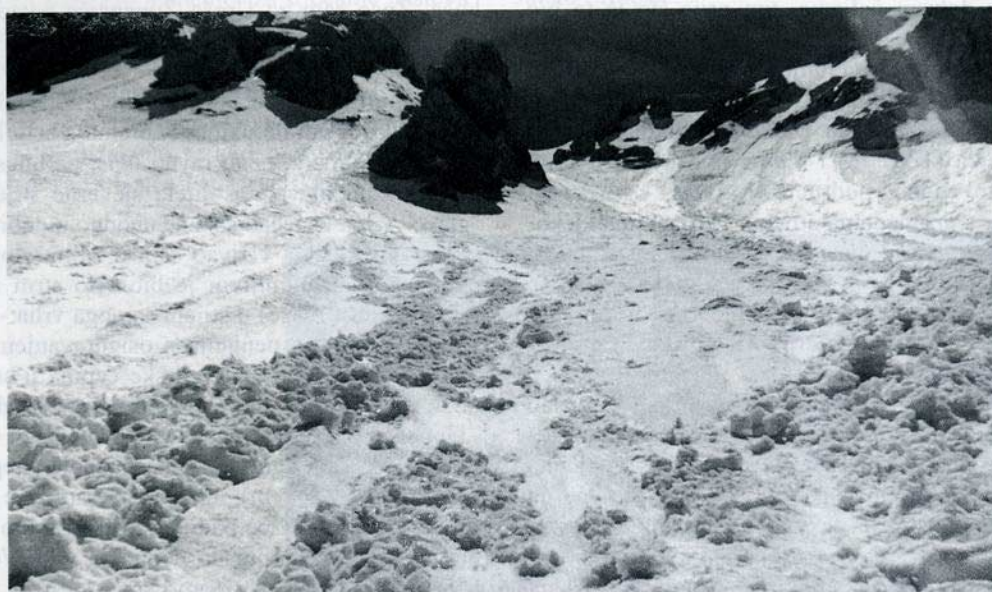
plohu. Zastao sam i promatrao "reševalce" kako silaze čineći velike korake kroz sloj mekšeg snijega - trebalo je kod svakog koraka malo poskočiti - kad me presenetio oštar zvuk velikog paranja: čitava ploha mekšeg snijega, oko metra dubokog, odlomila se od tvrdoga (donjeg) sloja i kliznula nizanj, lomeći se i raspršujući u velike "šnite" i oblake snježne prašine. Ponijelo je i mene. Prebacio sam se na prsa, "zaorao" rogom cepina i uspio se zaustaviti. Zapanjeno sam promatrao sa svog "balkona" odmicanje lavine niz strminu; iz raskomadnanog i raspršenog snijega provirila bi na mahove ruka, noga, cepin - pokoji hip i onda bi sve nestalo u snijegu. Sa strahom sam gledao prema stjenovitim skokovima kojih je na putu lavine bilo. Srećom, lavina je usporila, a zatim zastala. Iz uskovitlanog snijega koji se slijegao počeli su ustajati bijeli ljudski likovi. Čučnuo sam i kliznuo, kočeći šiljkom cepina, dolje k njima. Odahnuo sam vidjevši da osim

ogrebotina nema drugih "poškodbi". Za koji čas bilo je i smijeha i vedrih komentara o toj zgođi/nezgođi.

Možda sam ovo opisao jakim riječima, ali neka čitatelj sa zimskim iskustvom ne zamjeri - tada sam bio prvi put u Alpama (usput rečeno, vidjeti Alpe prvi put zimi, a ne, kako je uobičajeno, ljeti, pojačalo je svaki doživljaj) i, naravno, prvi put u lavini.

"Zagrijani" ovim doživljajem sišli smo zajedno do Erjavčeve kočice. "Reševalci" su imali svoj slobodni dan u planini, a ja se obogatio još jednim doživljajem. Četvorica momaka su se, zdravi i čitavi, odmarali nakon bivaka, drugi su poslovali u "kućanstvu" koje smo uspostavili u kući ili su bili u okolici. Čekalo nas je još nekoliko dana - logor je trebalo još premjestiti u kočicu u Krnici i penjati se i odande.

Lavina ispod Velike Mojstrovke smirila se i u jednom od slojeva sjećanja.

Lavina u Julijskim Alpama

Foto: Ž. Poljak

U PREDGORJU JULIJSKIH ALPA

Lubnik - Ratitovec - Soriška planina

MIRJANA TROŠELJ, Zagreb

Prva je izletnička misao u svitanje o lijepom vremenu, druga ispenjati sve planirane vrhove a treća... družiti se na planini i s planinom.

Krenuli smo s dva autobusa (skupina A i B) na dvodnevni izlet u predgorje Julijskih Alpa u već dozreloj, listopadskoj jeseni. Lijepo vrijeme pratilo nas je od polaska iz Zagreba u subotu ujutro do povratka u nedjelju navečer. Brunov naputak za "obvezno dobro raspoloženje i vrijeme" ostvario se. Bili smo uistinu dobro raspoloženi. Uživali smo u blagojesenskom blistavom jutru, vozeći se prema Škofji Loki. Slijeva i zdesna smjenjuju se livade i šumoviti brežuljci, a na njihovim rubovima kao biserje rasula se mala naselja i rječice. Krajolik iako još dobro zelen, postupno obavlja žuto-smeđi omotač. Reljef je u obzoru presvučen magličasto mekim sjenama s blagim svjetlosnim kontrastima. Trave su još bujne i zelene. I još neki plodovi jeseni drže se čvrsto. Jabuka rumena, jabuka zlatna, ta mitska boginja, biblijska grešnica, folklorna ljepotica...

- Darujem ti jabuku, budi Mare moja, ti si najljepša, jabuko rumena - reći će Dinarac svojoj mladoci.

A tamo oko Lubnika, bila je objekt naših želja u prolazu. Svi smo zagrizli poneku. Bile su privlačne i sočne a još usto eko-jabuke.

- Moje omiljelo voće - rekla je na kraju puta Mara s punom vrećicom - puna je "vitamina". - Podigla bih joj spomenik veći negoli Afroditi ili Evi - dodala je.

Sve na vedrom obzoru treperi svilenom i prozračno pred izlazećim suncem. Samo nakratko blaga sumaglica i sitna kišica oko Ljubljane prekinuli bi jutarnji sjaj, a potom bi ponovo izronilo sunce.

Stižemo u Škofju Loku. U planu je prvo razgled grada i Loškog muzeja a zatim uspon na Lubnik.

Škofja Loka je tipičan srednjovjekovni srednjoeuropski gradić, kakve surećemo u Austriji, Češkoj ili Njemačkoj. Budući da je od 10 do 19

st. bio u feudu biskupa freisinških - Bavarska, onda ne čudi takva srednjoeuropska specifičnost urbanizacije, s dva zanimljiva trga i arhitekturom privlačnih pročelja s gotičkim, renesansnim i baroknim detaljima.

Onoga tko prvi put dolazi u Škofju Loku obuzme divljenje pred tako dobro očuvanom izvornošću gradske jezgre, prilaznih mostova, zidina i pročelja arhitekture. I kad kustosica u muzeju ispriča niz legendi o škofjološkim škofima, to pobudi još veće zanimanje za povijest grada. Uslijedio je razgled vrlo bogatih muzejskih zbirki, posebno se ističe etnološka. Oko podne krenuli smo na Lubnik preko Starog grada i vasi Grabrovo do kočice na vrhu Lubnika i stigli za dva sata. S vrha se širi pogled na čitavu živopisnu lašku dolinu, kranjsku pokrajinu i visoko gorje. Valjalo je požuriti da bismo do mraka stigli na Krekovu kočicu. Spustili smo se do vasi Tomaž i Praprotno, odatle se busom prevezli do Prtovča, zatim se zaputili Krekovoju kočici na Ratitovcu i ondje prenoćili. Druga je skupina ostala u Davču u župnom dvoru, i u nedjelju ujutro smjera na Ratitovec.

Uspinjali smo se dolinom Razor prema kočici. Još je pred nama jedan sat hoda. Sumrak se vuče dolinom maglovito i sporo. Greben se samo nazire, jasan je još samo bliži okoliš: šumarci s naše lijeve strane a sipar i stijenje s desne strane. Isprva tiho, sada već blizu raskrižja, vjetar se raspirio sve jače. Magla sve gušća nošena vjetrom oblijeće oko nas a mrak pritišće svom težinom. Trebat će nam svjetiljka - reče netko iz skupine.

Vjetrovito i maglovito ozračje večeri podsjećalo je na alpske uspone. Staza ispred nas nazire se u dužini oko tri metra. Jak vjetar s Gladkog vrha usporio nam je hod. Naposljetku ugledasmo svjetlo kočice. Mokri od znoja i magle, toplu peč dočekali smo kao raj, ne sluteći hladni kontrast spavaonica. Cijelu noć vjetar se poigravao našim snovima. Vani se činilo da bjesni oluja. U među-

snu osluškivali smo udare vjetra, pitajući se kako li će osvanuti jutro. Možda nas nevrjeme zatoči na Ratitovcu? A možda je sve samo san? U svitanju mir. Kroz mali prozor prodiše tračak plavičastog svjetla. Zbilja, sanjam li?

- Čarobnog li prozora, šidite vidjeti jutarnju raskoš prozračnosti svjetla i tišine. To mi je najljepši doživljaj jutra u planini. Triglav je osvanuo bijel - javi se Lela, ranije ustala.

Biti na nekoj planini u okružju alpskih vrhova u sjaju svitanja, to je kao da ste usred svemira. Svi vrhovi i samo nebo na dohvat su ruke. Toga trenutka ste na granici stvarnosti i onostranog. Čeznja za onostranim ondje na vrhu postaje sve prisutnija. Taj osjećaj, dok kružno s Gladkog vrha napajamo oko i dušu najljepšom himnom planinske prirode, oslobađa nas sumnje u smisao postojanja. Mali Marko to već zna i zato nije bio voljan ispričati svoj san, a voli, rekao je, spavati na planini. Možda je usnio neku treperavu zvijezdu, da bi izbjegao san o nekom gradu kaotičkih raskrižja, bučnih prometnica, tijesnih tramvaja, slijepih ulica... A možda je obrnuto.

Neumoljiva je ravnoteža svijeta. Čovjek iščezava a bljeskoviti trenuci svitanja ostaju besmrtni u svemiru.

Iza nas su ostali Kosmati i Gladki vrh. Krećemo dalje grebenom preko Altemavera, Kremanta, Kačjeg roba na prijevoj Mišiji grund prema Soriškoj planini do Litostrojske kočice. Oko nas lanac vrhova Julijskih, Karavanki i Kamniških Alpi.

Nebo draguljno blista. Svjetlo se rasulo s mirisima naokolo. Staza vodi kroz šumovite i pašnjačke predjele. Stjenoviti greben ostao je iza nas. Ne žurimo, želimo zadržati dan. Oko podne stižemo na Litostrojsku kočicu. Nakon okrepe, slijedi obilazak soriških vrhova: Dravh, Lajnar, Slatnik i Možic. Uspón je lak, ali već od sredine pobočja uronili smo u maglu, tako je izostao pogled na okolicu sa spomenutih vrhova.

Zatim smo se spustili s Dravha na kočicu i ondje zatekli drugu skupinu, iz busa B. Okupljeni i okrepljeni, mi iz skupine A zaputismo se u Zagreb. Tradicionalno se Bled ne može zaobići. Zastali smo na pola sata da bismo uživali na obali uz "čuvane" blebske krempite i druge slastice. U Zagreb smo stigli navečer, puni nezaboravnih dojmova.

Krekova kočica na Ratitovcu

S TURNIM SKIJAMA NA ALPSKE VRHOVE

JOSIP STANIĆ, Zagreb

Koncem veljače prošle godine na raspolaganju nam je bio tjedan dana dopusta. Željeli smo ga provesti na snijegu, ali ne na uobičajen način u nekom od bezbrojnih skijališta Austrije, Italije ili možda Francuske. Nije nam se dalo uklopiti u šarenu rijeku turista koji jure po pistama i voze se žičarama. Odлучili smo se popeti skijama na pet dvotisućnjaka u Julijskim Alpama. Za to bi nam trebalo pet dana, a jedan dan je bio u rezervi za slučaj lošeg vremena.

Odmah se postavilo pitanje tko bi nam se pridružio, budući da je za skijaške ture preporučljiv broj od najmanje tri skijaša. Prvo, u našem društvu se turnim skijanjem bavi samo nekoliko ljudi, a u Zagrebu koja stotina ili manje. Većini nije jasno o čemu se radi, kakve su to skije na kojima se može penjati po strminama i zašto se uopće penjati, kad na toliko mjesta postoje žičare koje vas prebace na vrh planine za 10-15 minuta, a na

turnim skijama vam za to treba i više sati. K tome još morate nositi ruksak pun zimske opreme, a o mogućnosti da vas pomete lavina bolje je i ne govoriti.

Konačno na put nas kreće dvoje, a ostali bi se trebali pridružiti početkom idućeg vikenda, ako bude dobro vrijeme. Za Suzi, rođenu Finkinju, snijeg i zima nisu nikakav problem. U kombi stavljamo opremu, koja se sastoji od nešto kraćih turnih skija, s obveznim folijama koje se lijepe na kliznu plohu i time onemogućavaju klizanje unazad. Dodatak su kramponi koji se stavljaju na skije kod prečenja zaleđenih strmina. Vezovi na skijama su podizni, a pancericice malo niže. Tu je još kratka lopata za kopanje bivaka, pa plinski primus, hrana, vreća za spavanje, topla odjeća itd. Obvezne su dvoje rukavice i glečerske naočale, jer gubitak jednih značio bi kraj ture. Ruksaci su nam teški, ali bolje

je nositi nego doći u neprilike.

Preko Ljubljane i Bleda stižemo do Pokljuke na 1300 metara. Ispred bivše kasarne ostavljamo kombi, uzimamo skije i ruksake i krećemo prema 2050 m visokom Viševniku. Pred vrhom skidamo skije, jer je teren strm i stjenovit. Nakon tri sata uspona, u sam zalaz sunca, na vrhu smo. Triglav i Veliki Draški vrh izgledaju blizu, ali nedohvatljivi. Spuštamo se po mraku do kombija i tražimo prenoćište u pansionu "Pri Mari", budući na Pokljuki nema planinarskog doma. Nismo se prevarili. Domaćica nam nudi sadjevac za dobrodošlicu i u ovom gostoljubivom domu ostat ćemo iduća tri dana.

Za drugi dan predviđen je uspon na 2007 m visoku Debelu peč. No neprilike počinju. Budi nas šum kiše. Jutro je sivo, maglovito, snijeg mokar. Svejedno krećemo, i uspinjemo se do zatorene Bledske kočice. Ovdje kuhamo čaj, ostavljamo skije i krećemo strmo prema vrhu, do kojeg nam treba još sat i pol. Jak vjetar, snijeg i neprozirna magla ubrzo nas tjeraju s vrha. U vodiču piše da je to tura od četiri i po sata, a nama je trebalo sedam.

S uvjerenjem da će, zbog lošeg vremena, naš plan biti polovično ostvaren, očekujemo idući dan, za koji je predviđen uspon na Veliki Draški vrh (2247 m).

No jutro je vedro, a okolni vrhunci blistaju u

novom snijegu. Krećemo rano ujutro, jer nam za ovaj vrh treba šest i po sati. Usput dosta vremena gubimo na slikanje prekrasnih motiva sa snježnom piramidom Velikog Draškog vrha. Na oko 2000 metara skidamo skije zbog zaleđene strmine te uzimamo cepin i dereze. Zbog jakog vjetra, 50 metara od vrha odustajemo. Teška srca se vraćamo, no to se zbog nadolazećeg mraka pokazalo ispravnim. Pri spustu upadamo u dubok snijeg i borovinu, pa nam za nekoliko metara treba i po deset minuta.

U srijedu ujutro zadovoljni napuštamo Pokljuku, jer nam se prvi dio plana ispunio. Ostala su nam još dva vrha, i to Rodica na koju bismo se popeli preko Vogla, i Lanživica na Komni. Spuštamo se lijepom panoramskom cestom do Bohinjskog jezera, no tu nas očekuje neugodno iznenađenje. Svi prilazi donjoj stanici gondole za Vogel prenatrpani su automobilima, a ispred gondole čekaju nebrojeni skijaši. Odmah odustajemo od svoje namjere i odlazimo do Savice, gdje je ishodište za visoravan Komnu, koja je pravi raj za turne skijaše.

Skije i ruksake dajemo na teretnu žičaru te se uspinjemo oko dva i po sata do doma na Komni. Prolazimo pored ploče i upaljene svijeće na spomen Janezu, legendarnom opskrbniku doma na Komni, koji je na ovom mjestu stradao nesretnim slučajem. Dom je gotovo prazan, jer je zbog nedostatka snijega malo turnih skijaša.

Ustajemo rano i krećemo prema Lanževici (2030 m). Dan je vedar a proljetno sunce neumoljivo peče. Visoravan Lepa Komna potpuno je pokrivena snijegom i bez šume. Pri lijepom vremenu orijentacija je jednostavna, no do vrha nam ipak treba skoro četiri sata. Trud uspona bogato je nagrađen. Svuda okolo blistaju snježni vrhunci, iznad kojih je tamno plavo nebo. Potpuna tišina još više pojačava osjećaj neprolazne ljepote. Slikamo panorame da zadržimo ove vizure i teška se srca odvajamo od vrha.

Za idući je dan predviđen uspon na Bogatin (2080). Uspion skijama do Bogatinskog sedla je lak. Tu pokušavamo ispenjati vršnu piramidu, no bez uspjeha. sunce topi snijeg na stijenama, pa je uspon rizičan. Povratak sa sedla u dom na Komni po netaknutom snijegu pravi je doživljaj. Ostaje nam još spust do Savice i put do Zagreba. Vratili smo se s osjećajem da smo ostvarili ono što smo u početku toliko priželjkivali.

PLANINARSKA SIJELA U SREDNJOJ BOSNI

DRAGO SLIPAC, Novi Travnik

Novi Travnik, 7. ožujka, 2000. - Planinari, kad je u pitanju drugovanje i ljudovanje u nepatvorenim njedrima planine, jednostavno kao da ne znaju za predah. Netom što je završeno lijepo druženje kod prijatelja iz Kaštela, na pravom planinarskom balu za Valentinovo u tamošnjem blještavom hotelu "Park", gdje se obrelo i više planinarskih skupina iz susjedne BiH, uslijedile su, vikend za vikendom, nove, čini se, još atraktivnije planinarske seanse.

Svi su, svi su, al ko Uskopljeni nisu - u najkraćem bi se mogla sročiti sva ona duša i srca prijatelja planinara "Raduše" iz Uskoplja. Naime, toga vikenda i nedjelje 20. veljače 25 planinara novotravničkog "Kuka" uputilo se do 40 km udaljenog Uskoplja. Odatle su, dobro umotani u šalove i vjetrovke, budući da je na zasnježenim padinama do pol metra visine snijega i da sve jače podburiva, krenuli planinskim visinama. Uz čavrljanje i cikotanje, gdje prednjači ljepši spol, gdje-gdje isprekidana kao trakavica, duga kolona stigla je nakon dva sata hoda do cilja - prelijepe zaravni Zekine grude (1350 m). Tu su, uz trafo, vrijedni planinari "Raduše" Ankica Grgić, Mara i Tonko Rajić, Stipo Martinović, Drago Ljubas,

Anto Šarić i drugi entuzijasti s predsjednikom Ljubom Barnjakom, prije tri godine podigli nevelik, ali ukusno uređen planinarski dom.

U domu nas dočekuju uslužni i svim i svačim darežljivi domaćini, preplanuli planinari, i okrepljuju nas čajevima. Potom, dakako, šljivkom, znanim njihovim vlastitim pivom "pidriš" i Bog te pita s kojim sve još specijalitetima i đakonijama. Vickastim pričama, ovim i onim temama, kao da nema kraja ni konca.

U kasnim poslijepodnevrim satima družina je ponovno na nizbrdici i tankoj stazići koju uveliko zameću nove pahulje. U kafić-vikendici, u Sičaji, stolovi su prepuni pića, uz koje ide pjesma za pjesmom. I sve to na račun prijatelja Uskopljana kojima, kao uostalom i svima nazočnima, jedino smeta što se bliži rastanak.

Idući vikend desetak planinara iz novotravničkog "Kuka" već je opet u gostima kod svojih susjeda i vjernih prijatelja planinara Vitežana, u gotovo napuštenom hrvatskom selu Zaselju (690 m), teško stradalom u proteklom Domovinskom ratu.

Nakon prave pustolovine od dva sata hoda kroz pogusti čestar, gdje su, kao u latinoameri-

čkim džunglama non-stop radile mačeta i sje-kirice Drage Dominovića-Titeca i predsjednika Ilije Kolara-Buge, negdje oko 14 sati družina je stigla u Zaselje, u improvizirano planinarsko utočište - napuštenu kuću. Domaćini, predsjednik Ivo Bagara, Anto Bošnjak, Jozo Grebenar sa svojom desetinom usput nas uvjeravaju da u Vitezu narasta povoljna klima da se možda još ovog proljeća započne s izgradnjom vlastitog doma u ovom prekrasnom krajojliku, nadomak bujnih vrela i potoka tu, u samom srcu Zaselja. Temelji su svečano postavljeni već prije dvije godine. (Vitežani su imali ponajljepši dom u

čitavoj BiH, na Zabrdi (1036 m) koji je danas u bošnjačkim rukama).

A kad se spustio sumrak i noć, započela je dogovorena planinarska večer i posijelo. Probrani sudionici iz obadva tabora otpočeli su znanu starinsku igru skrivanja prstena pod 11 kapa, koju su kibiceri zdušno podržavali, naravski, svatko "svoju kost". Potom je uslijedila krasna večera kojoj su bili vrhunac pečeni krompiri s debelim kriškama domaćeg sira, pite što su ih spravili susjedi Zaseljani Ane i Joze Rajić, te lešo junetina s kiselim kupusom, a što su tako brižno priredili revnosni domaćini.

"PREK SLEMENA V STUBAKE" NEKADA I SADA

ANA TOMLJENOVIĆ - MEDARIĆ, Zagreb

Prije dvadesetak godina Želimir Kantura "Krampus", legenda zagrebačkog planinarstva i planinarski zanesenjak, poveo je prve nedjelje u novoj godini svoje "Vihoraše" iz Zagreba "prek Slemena v Stubake" (Stubičke Toplice).

Sastali smo se kod tunela u Dolju i već u 8 sati krenuli kroz dubok snijeg preko Njivica i Danjke do nama svima drage "stare Hunjke". Tu smo se malo okrijepili i produžili preko "500 Horvatovih stuba" do Markovog travnika, pa kroz Pile i druga naselja do "Stenove štale", tj. brvnare našeg člana Stanislava Kotlara "Stena". Ona se nalazi na samoj planinarskoj stazi, oko pola sata od željezničke postaje u Stubičkim Toplicama.

Hodanje kroz dubok snijeg po prtini koju su probijali "Krampus", Mišonja, Hari, Mauricije, Krešo i Kamenko, a slijedili ih mi ostali, nije nam bilo odviše naporno: bili smo mlađi, u do-broj kondiciji i bezbrižni. Vrcali su pošalice, a Krampus nas je dodatno uveseljavao poklikom "Zdržat! Zdržat!". Kada smo nakon gotovo pet sati hoda došli na cilj u "Stenovu štalu", zatekli smo je pospremljenu, a na prastaroj peći pušio se mirisni čaj od sljemenskog bilja. Čaj je pri-premio vrsni travar Sten, a "dobre planinarske vile" došle su vlakom prije nas i unijele malo reda u boemski nered "štale". Tada nam nije ne-

dostajala udobnost kakvu sada tražimo i na-lazimo u seoskim gostionicama. Dim iz peći mi-ješao se s mirisom čaja, isparavanjem preznoje-nog rublja koje se sušilo na "štriku", aromom Stenove travarice i mirisima hrane. Ta smjesa neobičnih mirisa nije nikome smetala. Pravo planinarsko veselje potrajalo je do mraka, a zatim je pjesmu i planinarske polke u gojzerica-ma ponovo zamijenilo gaženje snijega do Stu-baka, pa onda povratak "cugom v Zagreb". Bože, kako je bilo lijepo!

Sljedeće godine "vihorašima" su se pridružili i planinari iz prijateljskog društva "Končar" (sada "Kapela"), pa je bilo još veselije. Zajedničko planinarenje prve nedjelje u Novoj godini "prek Slemena v Stubake" postalo je tradicional-no za oba društva, a veselice u "Stenovoj štali" su se ponavljale. Činilo nam se da će tako biti uvijek jer su srž druženja činili uvijek isti ljudi. Onda je počelo osipanje: nema više Krampusa ni Kreše iz "Vihora", puno ranije ostavili su nas Miha i Vlado iz "Končara", slijedili su ih Emica i Ivica. Samo je Miha bio u poznijoj dobi, ostali su prerano preminuli. Nekolicina više ne plani-nari s društvom, posvetili su se obitelji ili kari-jeri.

Život ide dalje, planinarska tradicija je nas-tavljena... I ove su godine članovi "Vihora" i

"Kapele", ukupno 48 planinarki i planinara, išli u nedjelju 9. siječnja "prek Slemena v Stubake". Oba društva su pomlađena, ali je ostao isti duh, pjevaju se iste pjesme, njeguje se ista vrsta humora i, što bi posebno radovalo urednika "Hrvatskog planinara" prof. Poljaka, nema opijanja ni pušenja.

Organizatorice i vodiči ovoga izleta bile su sestre Dubravka Dečak - Molvarec i Danica "Ki-či" Dečak - Taiber, od milja nazvane "sestre Kessler". Ove je godine "maršruta" bila malo izmijenjena: krenuli smo preko Adolfovcu ponegdje zaleđenom stazom do "Stare lugarnice", gdje je bilo odmorište, pa dalje preko Činovničke livade do "Stenove štale" i do gostionice "Zagorska klet" na brdu Kapelščaku iznad Stubaka. Na tom povijesnom mjestu završena je seljačka buna pod vodstvom Matije Gupca 1573. god. o čemu svjedoči spomen-kapelica i prigodna ploča. U gostionici su nas čekali ljubezni domaćini, toplina i udobnost, te okrepa iz domaće zagorske kuhinje i vlastitih ruksaka.

Vihoraši i Kapelaši bili su uvijek vrsni planinari, ali i odlični pjevači. Bez suvišnih maligana, uz gitaru "maestra" Vlade Horvata, predsjednika "Vihora", pjevali smo i veselili se baš kao i nekada. Gitara se našla i u rukama zagorskog sina Mauricija Tudine, čija je junački interpretirana pjesma "Vu plavem trnaci mi hiža stoji" uvijek poseban doživljaj. Gitarističko umijeće pokazala je i Đenka Špralja, kontraalt Verica Thune predvodio je pojedine pjesme i, ukratko, spontano muziciranje bilo je na zavidnoj razini. Ovaj put nisu se plesale polke, ali veselje nije bilo ništa manje.

Sljedeći je dan za većinu planinara bio radni, pa smo u ranim večernjim satima krenuli do parkirališta u Stubakima. Vjerni "vihoraški" vozač Darko dovezao je raspjevano društvo u Zagreb oko 20 sati.

Na rastanku smo zaključili da je i ovogodišnje planinarenje "prek Slemena v Stubake" bilo vrlo lijep doživljaj, za pamćenje bar do sljedeće godine.

Pod Sljemenom

Foto: Ž. Poljak

PODZEMNO KRŠTENJE

RADOVAN DOBRIĆ, Zagreb

Dana 20. studenoga 1999. u organizaciji SO PDS "Velebit" organizirano je 6. otvoreno velebitaško natjecanje u speleološkoj orijentaciji u Špilji u Kamenolomu Tounj. Špilja je topografski snimljena do sada u ukupnoj dužini od 8410 metara i treća po dužini u Hrvatskoj. Ujedno je to bio i zadnji izlet i završni ispit speleološke škole SO HPD "Željezničar".

Poseban ugođaj tom izletu dodao je i snijeg koji je već nekoliko dana neprestano padao, kao i činjenica da smo bivakirali u ulaznoj dovranu špilje Tounjčice. Pri dolasku u špilju susreli smo organizatore iz "Velebita", koji su došli dan ranije, utabali nam put kroz snijeg do bivka i te noći postavili kontrolne točke. Tu su bili također speleolozi iz Splita, Karlovca i Slovenije.

Ekipa od po dva do tri člana morale su sa sobom imati osobnu speleološku opremu za horizontalne objekte (kacigu i svjetlo), barem jedan prvi zavoj i kompas, kao i kartu špilje (koju je velikodušno dao organizator). Ukupno je bilo prijavljeno 13 ekipa i jedna izvan konkurencije. Među njima su bile četiri naše ekipe polaznika speleološke škole od po dva školarca i jednog iskusnog špiljara, jer je bilo poželjno završiti takmičenje u zadanom roku od 10 sati (inače se šalje ekipa GSS-a u potragu).

Nama školarcima bile su na pameti samo dvije želje: pronaći svih 9 kontrolnih točaka na stazi duljine oko 2 km i izaći na vrijeme. Prilično velike želje s obzirom na činjenicu da nam je to bio prvi "pravi" izlet na teren s kompasom i kartom.

Ulaz u špilju, koji se nalazi par stotina metara od željezničke postaje na dnu kamenoloma, bio je djelomično zaleđen i pokriven snijegom, pa smo se pri ulasku koristili užetom. Već je bilo rano poslijepodne, oko 14 sati, kada smo kao pretposljednja ekipa startali. Usprkos karti koju smo imali, nije bilo lako snaći se u tannim i vlažnim kanalima i dvoranama. Organizatoru se može odati priznanje na mašti kako je smještao kontrolne točke, kao da je birao najblatnija mjesta i najuže kanale. Upravo to je našem završnom

ispitu dalo poseban čar, jer se inače ne bismo zavlačili na ta mjesta. A špilja pruža toliko toga izazovnog: Krvavi meandar, Vjetroviti prolaz, Walk Like an Egyptian, Oltar, Dvorana tri sige, Balkon, Pjegava dvorana, Patkov skok, Šišmišov prolaz, Lavlji kanal itd. Imena dvorana i prolaza govore sama za sebe.

Vrijeme je prolazilo, zapravo letjelo u traženju kontrolnih točaka, kao i ekipe koje su se vraćale, bilo da su ispunile svoj cilj ili nisu.

Konačno smo i mi, na vlastito zadovoljstvo, ispunili prvi dio svog plana. Pronašli smo sve kontrolne točke! Sada je još ostalo samo pronaći izlaz na dnevno svjetlo. Zapravo noćno, jer je već prilično vremena prošlo. Naravno, bilo bi čudno kada Muphy ne bi umiješao svoje prste u naš izlazak. Nikako nismo mogli pronaći izlaz iz velike dvorane Tri sige. Polako smo počeli gubiti svjetlo na lampama, kada smo konačno našli uski prolaz koji je vodio prema izlazu. Ushićenje je vladalo u ekipi kada smo ugledali mjesečinu kroz izlaz špilje i organizatore koji su se smrzavali čekajući na nas, posljednju ekipu koja je izašla iz špilje.

Usprkos svemu osvojili smo šesto mjesto, kao ekipa koja je imala drugo najgore vrijeme (8 sati i 24 minute), ali je pronašla sve točke.

Prva je bila ekipa iz Splita "Krv mlade rode" (HPD "Mosor" Split, u sastavu M. Miljuš, D. Ozretić i G. Jakelić, vrijeme 5.28), druga je bila ekipa naših školaraca "Piromani" (u sastavu D. Kunović, T. Uzun, S. Jembrih, vrijeme 5.47), a treća ekipa "Duo fantastikus" (kominirana ekipa PDS "Velebit" i SD "Proteus" u sastavu F. Filipović, G. Pribetić, S. Ilić, vrijeme 5:58). Četvrto, peto i šesto mjesto osvojile su ekipe naših školaraca iz "Željezničara". Rezultat za pamćenje, kada se uzme u obzir da je to bio naš prvi susret s kartom i kompasom u špilji.

Nakon podjele pehara i diploma, započeo je tulum uz logorsku vatru, koji je trajao od ranih jutarnjih sati, koliko je već tko mogao izdržati.

IZVOR ČABRANKE

Za razliku od Kupe i Kupice koje mirno izviru iz svojih dubokih izvorskih jezera, Čabranka je nešto drugo. Nju vodom hrane dvije duboke divlje jaruge i mnoštvo malih izvora. Tu na sve strane pršti voda, grgolji, žubori i ruši se u strmo korito Čabranke tako da bi bilo ispravnije govoriti o izvorima a ne o izvoru Čabranke.

Most ljubavi

Čabar je mali gradić i nije teško pronaći ulicu koja će vas brzo dovesti do početka Čabrankinog toka. Od ribljeg restorana, ispod čije terase žubori i žuri Čabranka, valja se kraj vodocrpilišta uputiti markiranom stazom prema izvorima. Tu je ubrzo i prvi izvor, čije je korito premošteno "Mostom ljubavi". Zaštićen šumom, nevelik drveni most obojen u crveno, s izrezbarenim srcem, vjerojatno je svjedok mnogih tajnih sastanaka i sigurno bi se mnogi Čabrančani, mlađi a i oni stariji, na njegov spomen zagonetno nasmiјeili.

Korito sušice

Nastavljamo dalje stazom koja se penje u strmin stranama Obrha. Staza je napravljena davno i trebalo bi je obnoviti. Na mjestima je usječena u strminama, sa suhozidinama koje su ponegdje

MILAN MAJNARIĆ, Rijeka

bujice odnijele u dubinu. Ta staza, koja je inače planinarski put za Tatinsku dragu, prati jedno suho korito. Radi se o sušici koja u proljeće i za jakih kiša "proradi" i daje Čabranki dodatne količine vode. Na jednom mjestu staza izlazi na stijenu koja izviruje iz šumovitih obronaka i odatle se otvara lijep vidik na Čabar i cijelu čabarsku kotlinu.

Preko mosta

Vraćamo se do restorana i zaključujemo da je onaj pravi, stalni i najjači izvor Čabranke, pristupačan samo ako se prijeđe most. Znači, mora se malo u Sloveniju. Stara ali dobro očuvana staza vodi nas kroz duboku klisuru do novog izvora. Cijelim putem bistra i hladna Čabranka šumi ispod nas, prelijeva se preko malih vodopada, huči i hita dalje. Zanimljivo je da je na pečatu Goranskog planinarskog puta otisnuta nadmorska visina izvora od 642 m nad morem; s obzirom da je Čabar na 528 metara, očigledno je uzeta u obzir visina najvišeg izvora.

Šojka

Na obližnje stablo doleti odnekud šojka i zakriješti. Učas su utihnule i umirile se ostale ptice. Malo je poznato da je šojka velik neprija-

telj ptica pjevica. Nesmiljeno pljačka jaja i nedorasle mladunce u gnijezdima, a male nespretne poletarce hvata čim polete. Često puta se na tlu u šumi nađu ostaci gnijezda, ljuške jaja i perja ptica, dokaz da je tu bila i pronašla ih šojka. Ne tako davno lovci su rado pucali na šojke a njihova krilna pera, karakteristične lijepe plave boje, zatali za svoj lovački šešir. Nije bilo lovca koji nije na šeširu nosio šojkino pero, a i lovačka društva su poticala uništavanje šojke kriještalice. Danas je to malo drugačije. Malo se zna o toj štetočini.

Poplave

Ne kaže naš narod bez razloga za vatru i vodu da su dobre sluge a loši gospodari. Ni Čabranka nije izuzetak. Naprotiv. Još u 17. st. Zrinski su uz Čabranku, ovdje u Čabru, sagradili svoju poznatu industriju željeza koju je poslije preuzela ugarska komora. Iz tog razdoblja

zabilježen je velik prolom oblaka (31. kolovoza 1711) kada je Čabranka uništila puteve, pogone lijevaonice, odnijela skladište drvenog uglja, a što nije uništila zatrpala je blatom i kamenjem.

O posljednjem divljanju Čabranke, 10. kolovoza 1998. godine, pričala nam je Nevenka Ožbolt. Njena je obitelj sve do 1947. g. na Čabranki imala pilanu i mlin. Čabranka je, kaže ona, toga dana bila strašna: kotrljala je koritom velike stijene, iz ribnjaka je odnijela sve pastrve, bujice su nosile sve pred sobom... podrhtavalo je tlo kao da je potres. Oštećene su ceste, kuće i imanja.

U već spomenutom ribljem restoranu može se kušati pastrva ili neko drugo goransko jelo. Usput svakako treba pogledati desetak crteža čabarskog umjetnika Andrije Zbašnika s motivima starog Čabra koji upotpunjuju ugođaj i oplemenjuju prostor restorana.

PENJAČKE NOVOSTI S VELIKOG KOZJAKA

MARIJAN ČEPELAK, Palma de Mallorca

Već nekoliko godina uzastopno spominje se Veliki Kozjak na sjevernom Velebitu kao tema alpinističkih vijesti, a vjerojatno će tako biti i ubuduće. Radi se o tome da raznoliki oblici stijena ove planine visokih do 200 m i ukupne širine od gotovo 2 km pružaju odlične uvjete za klasične penjačke uspone svih vrsta teškoća. Skupina penjača iz Zagreba otkrila je u penjačkom smislu ovo lijepo mjesto prije šest godina i o tada se svakog ljeta izvede u prosjeku šest prvenstvenih uspona. Ove je godine ispenjano pet novih smjerova, jedna kraća varijanta, a jedan smjer je započet. Novost je i u tome što je uz domaće penjače sudjelovao jedan Španjolac koji pripada mlađoj generaciji penjača klasičnog usmjerenja.

Novi smjerovi su uglavnom kombiniranih teškoća, ali neki od njih vrlo jednostavni i u penjačkom smislu lagani, što pokazuje da još uvijek nisu ni približno iscrpljene sve mogućnosti prenenstvenih uspona. Naime, napisano je pravilo da se najprije penju oni lakši smjerovi, a u skladu s naglašenim reljefom, jarugama, grebe-

nima, žljebovima i velikim kaminima. Poslije se traže mogućnosti u manje izrazitim oblicima, a na kraju se izvode sasvim "nelogični" usponi po vrlo teškim dijelovima stijene. Ovo veliko penjačlište još uvijek je između prvog i srednjeg razvojnog razdoblja.

Do sada je ispenjano 28 smjerova i 9 varijanti, a 2 smjera su započeta. Bilo je nekoliko ponavljanja lakših smjerova i dva spuštanja skijama kroz strme jaruge. Izvedena je i jedna prvenstvena varijanta u zimskim uvjetima (sa skijama). Prošle zime poslužio je ovaj prostor članovima GSS-a za izvedbu vježbe spašavanja. U smjeru Prijateljska jaruga, u posebno teškim uvjetima - po magli, vjetru, hladnoći i duboku snijegu, uspješno je simulirana nesreća i spašavanje. (Članak je primljen ljeti 1999. - op. ur.).

Prošlog ljeta markiran je još jedan dio penjačkog puta koji vodi oko i povrh Istočne skupine stijena V. Kozjaka. Oznake su plave boje, uglavnom u znaku strijele, da bi se razlikovale od svih ostalih uobičajenih oznaka. Prije tri godine markiran je donji dio, a sada i gornji koji

PRILOG UZ PENJAČKU KARTU

Imena nekih karakterističnih mjesta:

- a - Čarobnjakov ravnjak
- b - Veliki amfiteatar
- c - Obadov prijevoj
- d - Široki prijevoj
- e - Plitka vrtača
- f - Velika vrtača
- g - Vjetrena vrata
- h - Odmorište gorskih bića

i - Skok

j - Mali prijevoj

k - okretište šumske ceste.

Imena nekih penjačkih smjerova:

- 1 - Generacijski sklad
- 2 - Skriveni kamini
- 3 - Sondirajući smjer
- 4 - Obadov let
- 5 - Mali obadov ugriz
- 6 - Jaruga za silaz niče

7 - Popodnevni smjer

8 - Neprijazna jaruga

9 - Prijateljska jaruga

10 - Četiri fosila

11 - Za Zubom

12 - Karijes

13 - Zrno kave

14 - Vješturkov smjer

15 - Divokozina ispaša

16 - Srednji južni smjer

17 - Najviši kamin.

izlazi na glavni vrh. Put nije prohodan za planinare koji nisu vični penjanju, jer ima dijelova koji bi - da su u penjačkom smjeru - imali ocjenu teškoće III stupnja. Put je namijenjen penjačima za lakše snalaženje pri povratku nakon ispenjanja smjerova u tom dijelu stijene. U skladu s tim strelice su usmjerene prema vrhu u gornjem dijelu puta (sugerirajući smjer kretanja), prema dolje u donjem, a približno u sredini puta pokazuju u oba smjera. S obzirom da ova penjačka staza prolazi izuzetno lijepim i divljim predjelom, preporuča se i neovisno od osnovne namjene. Za

bolje snalaženje prilaže se poseban opis puta.

Već nekoliko godina autor ovih vijesti unosi ispravke i dodaje nove podatke na uvećanu topografsku podlogu ovog područja. Posao nije ni približno dovršen, ali je već sada potreba za grafičkim prikazom tolika da traži i opravdava objavljivanje penjačke karte. U originalu je izvedena u mjerilu 1:5000, ali uvjeti tiska u HP iziskuju nužno umanjivanje. Karta će se i nadalje ispravljati i upotpunjavati s ciljem da jednog dana bude ponovno objavljena u penjačkom vodiču stijena Velikog Kozjaka.

PENJAČKI SMJEERI VELIKOM KOZJAKU

Prva slika u donjem redu:
SSI stijena V. Kozjaka (Srednja skupina)

- 7 - Popodnevni smjer
- 8 - Neprijazna jaruga
- 9 - Prijateljska jaruga
- 10 - Četiri fosila
- 27 - Prijateljski odvojak
- 28 - Varijanta bez čečića
- 29 - Caminito mallorquin

Druga slika u donjem redu:
ZJZ stijena glavnog vrha V. Kozjaka

- 16 - Srednji južni smjer
- 17 - Najviši kamin
- 18 - Vilenjakov greben

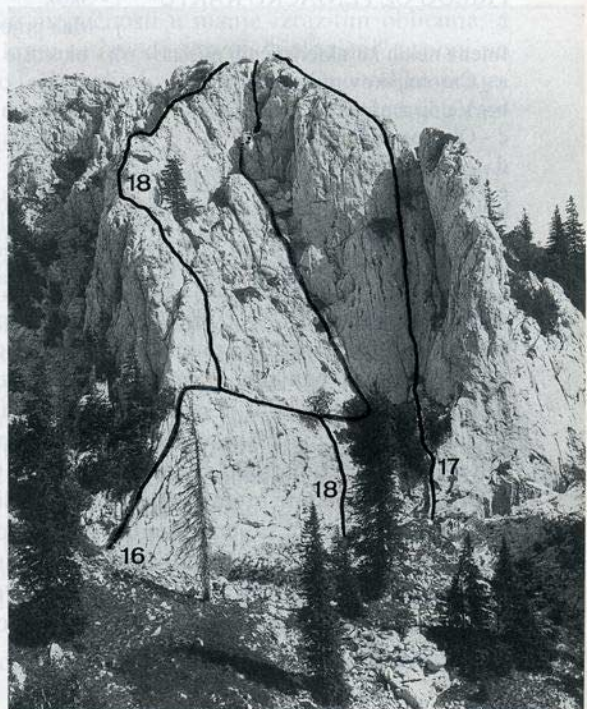
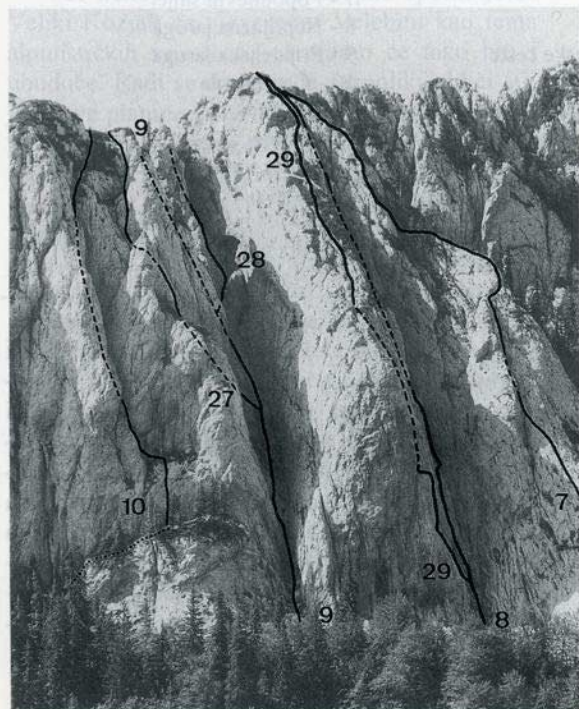
Treća slika u donjem redu:
SSI stijena V. Kozjaka (Istočna skupina)

- 15 - Divokozina ispaša
- 19 - Imbuljni smjer

- 20 - Lijepa prečnica
 - 21 - Kroz dvoranu gor
 - 30 - vidljivi dio penjač
- Malog prijevoja)

Četvrta slika u donjem
SSI stijena V. Kozjaka

- 11 - Za Zubom
 - 12 - Karijes
 - 13 - Zrno kave
 - 22 - Varijanta Zub - Z
 - 23 - Ulazna varijanta s
 - 24 - Diplomski smjer
 - 25 - Allegro, ma non tr
 - 26 - Allegro cantabile
 - 30 - vidljivi dio penjač
- škrbine)

ROVI U AKU

skog kralja
skog puta (od amfiteatra do

n redu:
a (Srednja skupina)

smjera Za Zubom

skog puta (od Vjetrenih vrata do

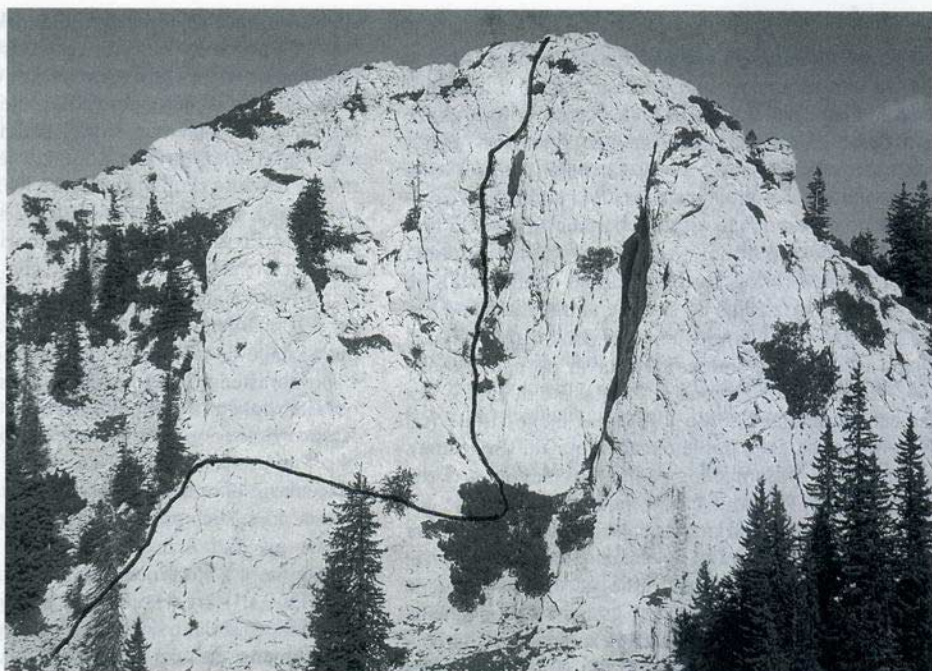
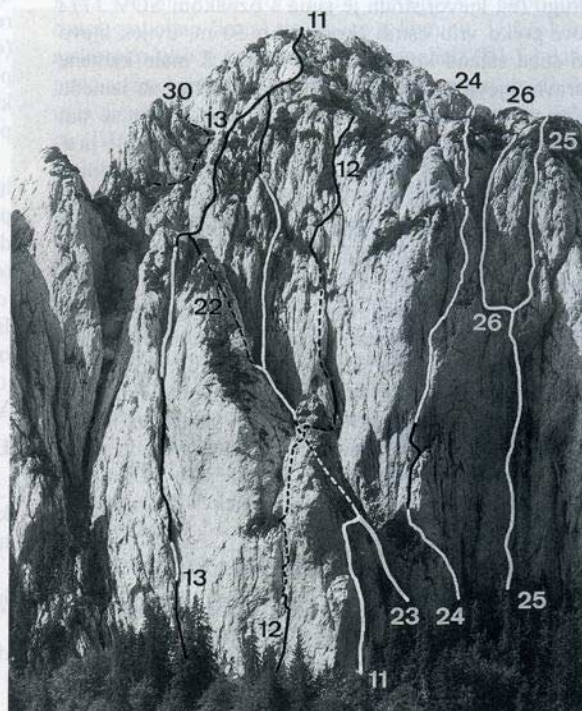
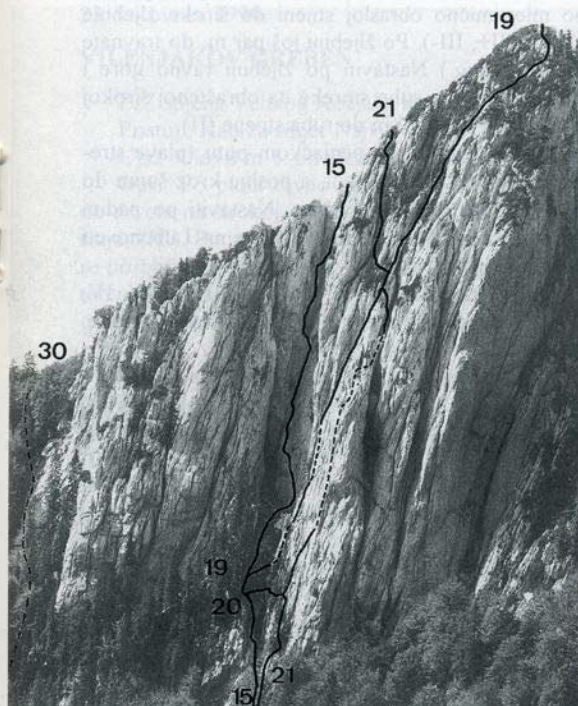

Foto: M. Čepelak

Slika gore: ZJZ stijena Velikog Kozjaka, središnji južni smjer
Slika: lijevo: Sebastijan na završetku smjera Karijes

PENJAČKI PUT

Od okretišta ceste do vrha V. Kozjaka

Od okretišta nove šumske ceste put vodi u smjeru juga uz blagu padinu kroz šumu. Nakon 150 m ukaže se s desne strane nizak, ali izdužen stjenoviti "prag". Put vodi pokraj stijene po nešto strmijoj padini i dalje lagano u lijevo do plitke male vrtache u podnožju velikih stijena (to je najniži dio Istočne skupine). Nastaviti lijevo od vrtache po strmoj padini koja kasnije poprima oblik plitkog širokog žlijeba (s desne strane vidljiv je rub stijene). Kroz žlijeb do širokog amfiteatra iznad kojeg se izdiže stijena s prevjesom u obliku luka (tik iza stijenu raste visoka smreka). Nastaviti po padini lijevo gore, između šume i stijene do "vrata" što ih čine velika kamena gromada s desne i stijena s lijeve strane (od ovog mjesta na dalje put je označen plavim strelicama). Još malo po pošumljenoj padini do blagog grebena (Mali prijevoj) i dolje u široku, plitku jarugu (tu se odvaja jedan ranije markiran penjački put koji također dolazi iz Kozjačke drage, a obilazi greben nešto niže; više se ne koristi). Krenuti desno gore kroz šumu po širokoj jaruzi, malo u desno od grebena i ruba stijene. Nakon nepunih 200 m put izlazi iz šume i do vrha vodi po vrlo krševitom terenu koji je dio širokog područja sličnih morfoloških karateristika (Veliko međustijenje). Ovaj dio započinje strmom stjenovitom padinom (Skok, u podnožju je jama s oznakom SOV 18). Preko jame u uski žlijeb i lijevo gore po stijeni u klekovinu (detalj teškoće III). Kroz klekovinu lijevo gore u plitku jarugu (na lijevoj strani je jama s oznakom SOV 17) i gore preko vrlo oštirih škrapa oko 50 m, uvijek lijevo od ruba stijene koji je dobro vidljiv. S male kamene zaravni lijevo dolje po obraštenom terenu, pa između stijene i vrlo visoke klekovine do mjesta gdje se put razdvaja: desno po stijeni vodi teži put (uključuje prečnicu teškoće IV), dok je lijevi lakši - obilazi stijenu s lijeve strane, kroz klekovinu. Oba puta se ubrzo ponovo sastaju na početku lijepe široke uvale okružene stijenama (Odmorište gorskih bića). Po zapadnoj padini gore i desno u kratki, obrašteni žlijeb. Kroz skrivenu rupu na vrhu žlijeba lijevo i gore u uski procjep među stijenama (Vjetrena vrata). Kroz taj prirodni prolaz ulazi se u sasvim nov prostor - široku jarugu s velikim, mjestimice pokretnim kamenim blokovima. Po jaruzi gore i lijevo uza stijenu na škrbinu obraštenu klekovinom. Desno po neizrazitom žlijebu u strmoj stijeni ravno gore na greben (detalji teškoće II+ i III-) i po njemu još 15 m do vrha V. Kozjaka. Za uspon je potrebno oko 40 min.

KROZ DVORANU GORSKOG KRALJA

SSI stijena Velikog Kozjaka (Istočna skupina) na Velebitu.

Pristup: Od skloništa na Lubenovcu cestom prema Begovačkom kuku oko 200 m, zatim d. po starom

šumskom putu slijedeći rijetke oznake (plave strelice). Nastaviti po novoj šumskoj cesti u istom smjeru sve do okretišta na kraju ceste u Kozjačkoj drazi. Od okretišta kroz šumu u smjeru podnožja stijene, u početku po blagoj, a pri kraju vrlo strmoj padini (ukupno oko 30 min hoda). Ovaj pristup pogodan je i za ostale smjerove u Istočnoj skupini stijena V. Kozjaka.

Ulaz: Kao za smjer Divokozina ispaša.

Opis: Po žlijebu smjera Divokozina ispaša oko 8 m do police iznad uglavljenog kamena (III). S tog mjesta d. po rebu slijedeći okomitu pukotinu do smrekovine (oko 10 m, V+). Nastaviti do velike smreke (IV+) i još par m dalje do podnožja plitkog žlijeba (IV-). Krenuti 1. po obraštenoj ploči i preko jako zavinute smreke na obraslu policu s nekoliko dobrih ušica (IV, osig.). Nastaviti ravno gore po okomitoj stijeni (VI, VI-, A1) oko 8 m i malo u d. (V+) do police s grmom junipera. Po plitkom okomitom žlijebu ravno gore oko 20 m do mjesta gdje žlijeb prelazi u uzak kamin (VI, A1). Kroz kamin još oko 8 m (V, IV, III+) do male police u žlijebu (osig.). Po žlijebu desetak m do procjepa u stijeni (IV-, III) kroz koji se neočekivano ulazi u veliku polušpilju nazvanu Dvorana gorskog kralja (oprez: 1. dolje je jama duboka oko 30 m). Uspeti se na vrh stožaste stijene što strši usred dvorane (oko 12 m, odlični oprimci, III, osig. na vrhu stošća). Preko malog previsa nekoliko m u uzak kamin (A1, VI) i gore na oštri greben (VI-) gdje se ovaj smjer sastaje sa Imbuljnim. Nastaviti po Imbuljnom smjeru oko 7 m (III), i nakon prve klekovine odvojiti se prečenjem u 1. i malo prema gore, po mjestimično obrasloj stijeni do široke žljebine (oko 10 m, II+, III-). Po žljebini još par m. do travnate police (III-, osig.) Nastaviti po žljebini ravno gore i kroz mali kamin do suhe smreke na obraštenoj širokoj polici (III, III+). Još 10 m do ruba stijene (II).

Silaz: Po označenom penjačkom putu (plave strelice) u 1., u početku po stijeni, a poslije kroz šumu do podnožja stijene Istočne skupine. Nastaviti po padini do okretišta ceste i dalje do skloništa na Lubenovcu (oko 40 min).

Visina stijene: oko 180 m, teškoća: VI, A1 (V, IV, III, II), vrijeme penjanja prvih penjača u napredovanju: oko 18 sati.

Prvi penjali: Borislav Aleraj, Marijan Čepalak i Vladimir Mesarić, 22. kolovoza i 12. i 13. rujna 1999.

LIJEPA PREČNICA

Ulazna varijanta smjera Kroz dvoranu gorskog kralja u SSI stijeni Velikog Kozjaka (Istočna skupina) na Velebitu.

Pristup: Kao za smjer Kroz dvoranu gorskog kralja.

Ulaz: S prvog osig. u smjeru Divokozina ispaša, na d. strani jaruge.

Opis: Od velike smreke na suprotnu stranu jaruge

do strme stijene (I), 2 m gore i 5 m d. do smreke na polici (III, dobri oprimci). Preko smreke dolje oko 2 m i dalje u d. još, oko 6 m po stijeni s okomitim usjecima (IV, drevni klin) do police na kojoj je prvo osig. smjera Kroz dvoranu gorskog kralja.

Dužina prečnice: oko 15 m, teškoća: IV, III, vrijeme penjanja prvih penjača: 15 min.

Prvi penjali: Borislav Aleraj, Marijan Čepelak i Vladimir Mesarić, 12. rujna 1999.

NAJVIŠI KAMIN

ZJZ stijena Velikog Kozjaka na Velebitu

Pristup: Od skloništa na Lubenovcu markiranom stazom za vrh V. Kozjaka (oko 30 min).

Ulaz: S markirane staze što vodi kroz Veliku vrtaču ispod ZJZ stijene glavnog vrha. Smjer počinje oko 5 m l. od velike planinarske markacije na stijeni.

Opis: Po ploči između dvije skupine klekovine oko 12 m (IV) i dalje gore, malo u l. po razvedenom terenu (II+) do osig. u podnožju izrazitog žlijeba u koji su usječena dva kamina. Nastaviti l. kaminom (III+, IV) i preko uglavljenog kamena (IV-, III) na obraslu policu (osig.). Dalje po kaminu još oko 10 m (III), pa po širokom grebenu u l. (II+, osig.). Još jednu D. do vrha (II, I).

Silaz: Po markiranom planinarskom putu do skloništa na Lubenovcu (30 min).

Visina stijene: oko 80 m, teškoća: IV (III, II, I), vrijeme penjanja prvih penjača: 1 sat.

Prvi penjali: Mairjan Čepelak i Vladimir Mesarić, 23. kolovoza 1999.

VILENJAKOV GREBEN

ZJZ stijena Velikog Kozjaka na Velebitu.

Pristup: Kao za smjer Najviši kamin.

Ulaz: Oko 8 m l. od ulaza smjera Najviši kamin.

Opis: Po ploči ravno gore uz l. stranu klekovine do drveta na širokoj polici po kojoj vodi Srednji južni smjer (III). Po polici l. desetak m (I, osig.). Ravno gore po plitkom žlijebu oko 15 m (III, osig.). Po lakšem terenu desetak m (II+) do oble ploče na izrazitom grebenu. Običi ploču s l. strane i gore na kršljiv oštar greben (III, vrlo izloženo). Po grebenu do male glavice s klekovinom (II, osig.). Spustiti se par m u malu škrbinu (II) i dalje po grebenu oko 10 m (III-). Po oštrom, mjestimično obraslom grebenu do vrha (II+, II).

Silaz: Po markiranom planinarskom putu do skloništa na Lubenovcu (30 min).

Visina stijene: oko 80 m, teškoća: III (II, I), vrijeme penjanja prvih penjača: 1 sat.

Prvi penjali: Marijan Čepelak i Vladimir Masarić, 23. kolovoza 1999.

KARIJES

SSI stijena Velikog Kozjaka (Srednja skupina) na Velebitu.

Pristup: Od skloništa na Lubenovcu cestom prema Begovačkom kuku oko 200 m, zatim d. po starom šumskom putu slijedeći plave strelice. Kada put izbije na novu šumsku cestu, nastaviti njom u istom smjeru oko 250 m, pa po padini s d. strane ceste slijedeći rijetke plave oznake koso gore do podnožja stijene Srednje skupine. Podnožjem l. do ulaza u smjer (ukupno oko 35 min).

Ulaz: Oko 30 min l. od ulaza u smjer Za Zubom i oko 20 m d. od ulaza u smjer Zrno kave.

Opis: Iz malog plitkog udubljenja u podnožju stijene d. gore slijedeći izrazitu pukotinu oko 15 m (VI, A1, A2). Prijeći l. (drveni klin) i gore par m na vrh ljske (VI, A1). S ljske l. dolje u širok i dubok kamin s jamom (osig. na dobroj polici). Po stijeni l. strane kamina oko 19 m ravno gore (VI, A1, A2), zatim d. oko 4 m (V+), pa po kaminu gore (IV-, III) na veliku ravnu policu sa smrekom (osig.). Kroz rupu s d. strane police u kratak kamin, pa po razvedenom terenu na široku policu l. od škrbine što je čini vrh Zuba sa stijenom (II, osig.; s d. strane kroz jarugu prolazi smjer Za Zubom). Prijeći jarugu u visini osig. tj. na mjestu gdje se sužava, i po okomitoj stijeni 3 m gore (V) na sasvim neizrazitu malu policu. Prijeći d. po dobrim osloncima za noge oko 5 m (IV) do širokog žlijeba što završava s velikim kaminom. Po žlijebu pod kamin (II, osig.). Kroz kamin ravno gore (III+, detalji IV-, dobri oprimci, povoljna širina) do police u kaminu. U širokom raskoraku oko 6 m gore na drugu policu (III-) i dalje malo užim kaminom (oprez, duboka jama u dnu!) do uglavljenog velikog kamena (III). Preko njega na policu (III+) i dalje žlijebom do lijepe police sa smrekom i klekovinom (II+, osig.). Po kratkom uskom kaminu gore oko 6 m (III), pa d. na travnatu policu. Nastaviti koso d. gore po obraštenoj stijeni s okomitim škrapama (III+), pa gore po uskom obraštenom žlijebu do široke kose police (III). Po razvedenoj stijeni d. gore na greben (II).

Silaz: Po lakom, mjestimično obraštenom terenu u Plitku vrtaču i dalje u južnom smjeru u Veliku vrtaču kroz koju prolazi markirana staza. Po stazi do skloništa na Lubenovcu (oko 30 min).

Visina stijene: oko 200 m, teškoće: VI, A1, A2, (V, IV, III, II), vrijeme penjanja prvih penjača: 13 sati.

Prvi penjali: Marijan Čepelak i Sebastián Gibert Martorell, 23., 24. i 25. rujna 1999.

CAMINITO MALLORQUÍN

SSI stijena Velikog Kozjaka (Srednja skupina), na Velebitu. U prijevodu: Mallorkinski putić.

Pristup: Kao za ostale smjerove u toj skupini.

Ulaz: U Neprijaznoj jaruzi, oko 10 m od podnožja, u 1. strani jaruge.

Opis: Preko plitkog, okruglastog udubljenja u vrlo kršljivoj stijeni na malo neizrazito rebro (II, III-, III). Ravno gore do malog previsa između dvije trošne ljuske (A2) na malo čvršću stijenu. Par m gore (V) do vrlo dobre ušice na maloj polici. Priječiti 1. do žlijeba (IV) i po njemu ravno gore do malog grma (III+, III, osig.). Nastaviti po malo širem obraslom žlijebu do velike smreke (II+, III, II) i dalje po lakom terenu na greben 1. od škrbine. Po grebenu obraslom u klekovinu još tri D. do vrha na koji izlaze Popodnevni smjer i Neprijazna jaruga (II).

Silaz: U škrbinu obraslu gustom klekovinom. S toga se mjesta može spustiti d. kroz Jarugu za silazniče do podnožja stijene, ili 1. dolje kroz klekovinu u Plitku vrtaču te iz nje u Veliku vrtaču i na markiranu stazu (do skloništa na Lubenovcu oko 30 min). Visina stijene: oko 200 m, teškoća: VI, A2, A1 (V, IV, III, II), vrijeme penjanja prvih penjača: 4 sata.

Prvi penjali: Marijan: Čepelak i Sebastián Gibert Martorell, 25. rujna 1999.

Marijan Čepelak

SREDIŠNJI JUŽNI S SMJER

JZJ stijena Velikog Kozjaka na sjevernom Velebitu

Pristup: Od skloništa na Lubenovcu markiranim putem za vrh V. Kozjaka do izlaza iz šume na otvoreni greben blizu vrha, odakle se otvara pogled na vršnu jugozapadnu (točnije JZJ) stijenu V. Kozjaka. Tu se

dolje odvaja također markiran put označen kao "teži put". Po njemu strmo dolje u dno vrtače i kroz nju preko u podnožje JZJ stijene (izdaleka vidljiva velika markacija na stijeni).

Ulaz: Na posve lijevom kraju podnožja stijene.

Opis: Po kosoj neizrazitoj rampi d. gore uz rub klekovine na policu i po njoj i blago dolje oko 30 m do drveta (osig.). Nastaviti preko teško prohodne viseće klekovine još desetak m do podnožja središnje razvedene otvorene jaruge (povoljno mjesto za osig. radi izbjegavanja trenja kroz klekovinu). Dalje ravno gore razvedenom stijenom do lijepe police pod vršnim izlaznim dijelom stijene (osig.) Odatle je moguće više izlaza: lijevo, desno i izravno. Izabran je izravni izlaz koji od police nastavlja prema samom vrhu stijene. S ruba police krenuti malo gore razvedenom jarugom i nato preko kratkog prevjesnog kamina (IV) na vrh.

Silazak: Od vrha markiranim putem prema V Lubenovcu

Penjali: Borislav Aleraj, Jasmin Aleraj, i Jadranka Mesarić 23. VIII. 1999.

Ocjena II (IV)

Visina stijene: 80 m; vrijeme penjanja 1 sat.

Napomena: U ovoj su stijeni, možda sličnim smjerom, penjali godine 1994. Stipe Božić i Srećko Meić, no sami se nisu mogli sjetiti pojedinosti niti su dali opis. Stoga se daje opis i ime prema ovdje zabilježenom usponu iz 1999.

Dr. Borislav Aleraj

NEKOLIKO ZAPAŽANJA SA CRESA I LOŠINJA

VLATKO OŠTRIĆ, Zagreb

Opet sam bio na svojim omiljenim otocima - Cresu i Lošinju. Pomogao sam kao vodič da Sekcija društvenih izleta mog društva ("Zagreb-Matica") ostvari trodnevni, prvosvibanjski, izlet 1999. Neću opisivati cijeli izlet, nego samo zabilježiti nekoliko zapažanja i obavijesti s tog i još ponekog izleta, koje bi mogle u otočnom planiranju biti korisne.

1) Sis (638 m), drugi vrh Kvarnerskih otoka S "krova Cresa" na sedlu Križiću (371 m; odvojak ceste na Beli) markacije na Sis su blijede, ali vidljive. Iako orijentacijskih poteškoća nema - uspon je neposredan, a vrh baš od Križića markantnog prizmatičkog oblika - zgodno je pripo-

menuti da se možemo koristiti dvjema stazama. Jednom se penjemo ravno uz suhozid, prilično strmo i malo zamorno, a drugom ukoso desno, privlačno usko preko padine, na desni rub kose. Odande se otvara vidik do Belog. Dalje po padini s pojedinačnim stablima hrasta medunca i mirisavim primorskim biljem - metvica, kuš - nalijevo do šumarka pod vrhom.

Po mnogim vrhovima treba "prošetati" da ih doživimo u cjelini. Na Sis treba uočiti razvalinu prapovijesne gradine, običi temelje zidova i obriše prostorija, pa skrenuti na lijevi rub - ako to ne učinimo nedostajat će nam najljepši vidik - "ptičji pogled" na Križić i širok vidokrug na istok,

Kapelica sv. Mikula na Osorščici (557 m)

jug i zapad. Tada se možemo i razočarati, jer je na sjevernoj strani poviši suhozid, ispred njega kontejnerska kućica i neki uređaj za veze, a iza nje šumarak, dosta gust, pa pogleda na sjever nema.

2) Sa Sisa sjeverno na Gorice, najviši vrh Kvarnerskih otoka (648 m)

Na nekim novijim kartama nalazimo da je prijelaz Sis - Gorice markiran (Ž. Poljak, Hrvatske planine - Hrvatski planinarski atlas, Zagreb 1996, str. 37; Cres - Lošinj. Izletnička karta, 1 : 100.000, Geodetski zavod Slovenije, s.a.; markacija do na pola puta do Sisa), ali nije tako - ne samo da nema markacije nego ni staze, a zemljište je takvo da se ne može lako stići na Gorice hrptom u sjevernom smjeru za pola sata (Hrvatske planine, str. 498) ili čak za 20 minuta. Treba se provlačiti kroz šumarak, prijeći dva suhozida, a zatim slijede naizmjenice livade, šumarci, suhozidi s ponekim prolazom i suhozidi za verenje. Treba nešto spretnosti i opreza - neugodno je rušiti kamenje, a civiliziran planinar to ne čini i zbog obzira prema domaćim ljudima. Suhozidi se ne mogu zaobilaziti, jer se uglavnom protežu poprečno preko hrpta, što je zbog rasporeda parcela i posjedovnih odnosa i razumljivo. Ni vrh Gorice pred nama ne izgleda sasvim privlačno -

s juga je obrastao mladom šumom (ali sa sjevera je bolje, pa su vidici po "Tramuntani" - sjevernoj "glavi" Cresa - nagrada za veranje).

Ako vas pogled na Gorice ipak ne privuče dovoljno ili vam nedostaje vremena (na primjer čeka vas Beli, a tamo se ne može stići - cesta je uska - autobusom), ipak vrijedi proći sa Sisa do pola puta, "uz mali silaz na široko i zaobljeno Velo sedlo" (Hrvatske planine, 498). Odande se ponovno otvara pogled na istočnu obalu Tramuntane, s kamenim gnijezdom Belog. Ta lijepa šetnja upotpunjuje uspon na Sis i pogled na njega. Dodajmo da je baš na Velom sedlu oznaka za vidikovac, možda samo zbog mjesta na karti, ali odgovara stvarnim okolnostima.

3) Helm (487 m), najprivlačniji vrh srednjeg Cresa

Karta i promatranje krajolika zapadno od kotline Vranskog jezera pokazuje da je oko Helma prilično prostrani otok šume. Već je i to privlačan podatak. Tome treba dodati da je prilaz markiran (te markacije nema na izletničkoj karti).

Treba krenuti prema Lubenicama - prvo onim lijepim, panoramskim odvojkom od glavne otočke ceste, a na raskrižju iznad Valuna lijevo, prvo 2,5 km do sela Mali Podol (malo "okretište" oko košće u sredini sela zgodno je za

predah pješaka, a još je jedno iskušenje na toj uskoj cesti između suhozidina za vozača), a zatim je još 2,5 km do Lubenica. No na zavoju, oko kilometar prije Lubenica, odvaja se lijevo staza pod borovima. Na jednom je kamenu, na tom raskrižju, natpis Helm. Slijedi dobra staza preko raznolika zemljišta. Najzanimljivija pojedinost je oveća lokva, s bujnim raslinjem, podijeljena "diritima" na nekoliko segmenata. Diriti su suhozidi koji silaze u same lokve i tako vlasnicima okolnih pašnjačkih zemljišta zajamčuju pristup vodi. Ima ih i drugdje (lijep je primjer takve lokve ona pod vrhom Diviska, u brdima sjeverno od Baške). Ova cesta dobila je izvrsnu fotografiju u knjizi Nadir Mavrović "Cres i Lošinj. Šetnja po otocima, otočićima i hridima" (Zagreb 1994; poslije još jedno izdanje). Ta je autorova slika s pravom "duplerica" (str. 18-19).

Uskoro ulazimo u park! Tako naime izgleda borova šuma pod Helmom. Put je obrasao travom i posut iglicama, vodi ravno, pa treba uočiti skretanje desno, uzbrdo. Prave staze do vrha nema, valja pripaziti na markacije i granje. Za desetak minuta smo na kamenoj gomili vrha. Od ceste smo hodali oko pola sata (ili, vrlo komotno, tričetvrt sata).

I ovdje treba prošetati oko vrha. Pogled sa stijena na vanjskom rubu iznenađuje - ispod nas je prostrana uvala, potpuno obrasla borovima. Liči npr. na šumske uvale u Gorskom kotaru. Dojam je još zanimljiviji zbog vidika na more. Ono je tada bilo pod maglenim morem! Na unutarnjoj strani pogled privlači kotlina Vranskog jezera.

Lijep put s kojeg smo skrenuli prema vrhu vodi dalje do južnog izlaza iz šume, a zatim prema selu Vidovićima (262 m) koje je povezano cestovnim odvojkom s Martinšćicom. Taj lijepi pješački izlet (Lubenice - Vidovići, oko dva sata) opisuje N. Mavrović u svojoj knjizi (133-134; skica na str. 171).

Ako ne idemo prema Vidovićima, razlog su jamačno Lubenice. Zato ćemo se vratiti do ceste i za desetak minuta stići u Lubenice (382 m). A one su priča za sebe.

4) Cesta oko Osorčice?

Od Osora je i ranije vodila čvrsta cesta u smjeru Osorčice (danas kroz ulaz kampa "Preko mosta"), no svega desetak minuta hoda. Odatle su počinjale dvije prastare kamenite staze koje

su spajale selo Tržić s Osorom. Prije nekoliko godina cestu su počeli produžavati sve dalje u smjeru sjevernog hrpta Osorčice koji se spušta od sedla Gredice na rt Osor. Na tom je hrptu i Planinarska kuća "Sv. Gaudent", 274 m - više puta po dobru spomenuta u HP (tog dijela Osorčice u "Hrvatskom planinarskom atlasu" nema; osnovnu skicu sadrži prospekt "Planinarska ophodnica Osorčica"). Cesta je sada već na dva mjesta presjekla markiranu stazu koja od planinarske kuće vodi neposredno prema Osoru (do spoja sa stazom od Gre dica). Opskrbnik planinarske kuće već je opremio ta mjesta putokazima.

Zanimljiva je perspektiva te ceste (bilježim prema razgovoru s Boltom Gaberšekom, predsjednikom planinarskog društva u Malom Lošinj u). Cesta bi imala izaći na sjeverni hrbat i s tog mjesta bit će svega desetak minuta uspona do planinarske kuće! Trebala bi biti produžena duž zapadne padine Osorčice, na pola visine, sve do sedla Počivalice (247 m) između središnjeg i južnog hrpta. Cesta bi tako ponovno otvorila zapadnu padinu koja je već desetljećima nepristupačna - sve je staze potpuno obrasla makija (raniju situaciju još uvijek najbolje pokazuje izdanje JLZ "Jadran, Vodič i atlas" (Zagreb 1965, karta 7; i dalje veoma vrijedna zbog nazivlja). Hodanje cestom otvarat će brojne vidike. Ako graditelji ne unište čitav "koridor" ceste - nije vjerojatno da neće - izvaljenim drvećem i odvaljenim kamenjem, bit će zanimljivo pokušati silaziti do brojnih uvalica i pećinaste obale, a planinarski još zanimljivije penjati se prema hrptu (ili silaziti s njega). Ponovno će se otvoriti prilazi do zanimljivih stjenovitih odsjeka i rubova, sipara, jezeraca i špilja (neke su stručno znamenite). Kraći opis zapadne padine možemo naći i u HP (B. Gaberšek, Otok Lošinj i Osorčica, HP 5-6/1994, 107-111, napose 110).

5) "Brdska transverzala južnog Lošinja" zamijenila je cesta po hrptu otoka

Pod tim je nazivom u knjizi N. Mavrovića opisana planinarska tura po hrptu Lošinja - od Malog Lošinja na jug, pa iznad Velog Lošinja zapadno i jugoistočno (nav. knjiga 147-148, skica na str. 168). Jedan dio je bio već i markiran - iznad uvale Baldarke, odnosno ceste za Veli Lošinj, odnosno ceste za Veli Lošinj, na vrh Umpiljak (173 m), do Sv. Ivana (234 m) i nešto

dalje.

Situacija se izmijenila. Po hrptu je sagrađena cesta, od visoravni, južno od grada, na kojoj je velik diskontni dućan, zavojito na Umpiljak i dalje po samom hrptu. Zbog određenih potreba u sustavu veza, cesta silazi sve do prolaza Kozjak, odnosno Ilovačkih vrata - nasuprot otoka Ilovička. Spomenuta markacija neće se više održavati.

Bilo je i žalosti u hodaњу cestom. Umpiljak i Sv. Ivan, na primjer, spajala je lijepa turistička staza. Sada je nema i samo je poneki nepovezani segment vidljiv uz cestu. Dalje od Sv. Ivana domaće staze između niskog zida, dijelom obrasle, uglavnom su nestale pod cestom.

Ipak, nema druge nego prihvatiti novu stvarnost i iskoristiti što pruža. Ponajprije - ugodno je hodati i tom cestom, jer pruža raznolike vidike. Njen početak treba potražiti u blizini spomenutog diskonta. Putem treba zavirivati desno i lijevo, tražiti vidike i mimo ceste. Na Umpiljaku su ulazi u podzemne vojne objekte, s velikim čeličnim vratima. Treba se popeti iznad njih -

bolje se vidi. Stotinjak metara sjevernije vrijedi potražiti rub suhozida s kojeg je snimana najljepša panorama Malog Lošinja i njegovog zaljeva, poznata s razglednica. Zanimalo me već prije odakle je taj motiv snimljen i uz malo pažnje nađoh to mjesto na Umpiljaku. Cesta na sreću zaobilazi crkvicu i vrh Sv. Ivana, pa se tu može odmoriti i promatrati panoramu Velog Lošinja čak i s krova crkvice. Malo južnije, na sedlu i raskrižju opet vrijedi skrenuti stotinjak metara desno i "nadviriti se" nad uvalu Krivica. Takvih mogućnosti ima još. Povrh toga cesta nije promijenila "priklučke na brdsku transversalu" - glavni su opisani u Mavrovićevoj knjizi (148-149, skica 168). Ako se jednim popnemo, drugim ćemo sići.

Eto, kao i drugdje u brdima, zbog utjecaja čovjeka nema stalnosti - štošta se mijenja, s planinarskog gledišta i nabolje i nagore. Nema druge, nego koristiti nove okolnosti i mogućnosti za doživljaje koje tražimo u brdima.

NOVA KNJIGA

Darko Berljak: "KLJUČEVI NEBA".

Tibetska trilogija, II. dio. Izdavač i tisak IZVORI d.o.o. Zagreb 2000.

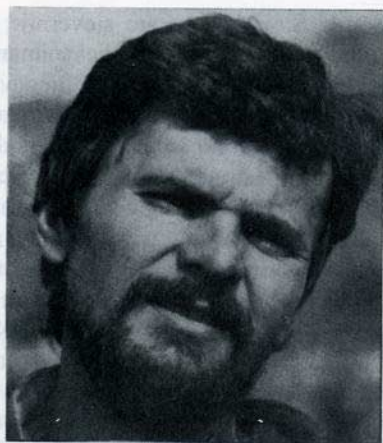
Nakon svoje prve knjige "Dodiri neba", Darko Berljak se javlja s novom knjigom "Ključevi neba". Knjiga sadrži 335 stranica teksta, tvrdo uvezanih. Podijeljena je u 15 poglavlja i to: Uvod ili san postanka, Pasang ili nomad vjetra, Kali Gandaki ili rijeka od pamtivistika, Kathmandu ili stupa kralja Ashoke, Kanjon Po Chu ili Dveri pakla, Lhasa ili Mjesto bogova, Cho Oyu ili Tirkizna božica, Yarlung Tsampo ili Brahma-putra, Dolina kraljeva ili kolijevka Tibeta, Kailas ili Središte univerzuma, Buddha Sakyamuni ili umjetnost srednjeg puta, Chomolungma ili Božja majka Zemlje, "OM" ili Majka svih riječi, Pregled opisanih ekspedicija i putovanja, Suputnici i ostale osobe. Na kraju je tumač pojmova i nazivlja. Predgovor je napisao poznati slovenski alpinist Iztok Tomazin. Knjiga je bogato opremljena sa 75 izvanredno uspješnih slika u boji, koje je autor snimio tijekom ekspedicija i putovanja po

Himalaji, Nepal i Tibetu, te crtežima i kartama koje prikazuju ta putovanja.

Namijenjena je svim onima koji bi željeli doznati nešto više o Himalaji i zemlji s "krova svijeta", Tibetu. Na temelju vlastitih iskustava iz višekratnih boravaka na Himalaji i Tibetu, gdje je boravio kao vođa i organizator ekspedicija na osamtisućnjake ili kao vođa stručnih putovanja po Tibetu, nastalo je djelo koje je po svemu osebujno u hrvatskoj planinarskoj književnosti.

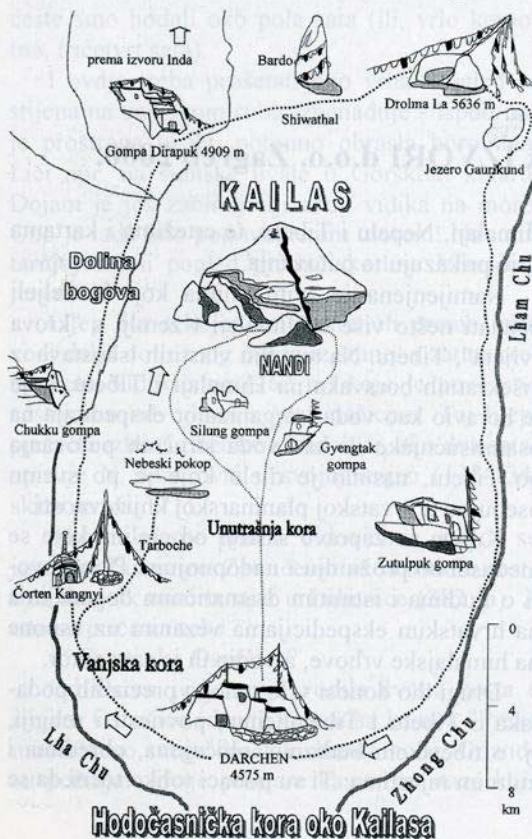
Knjiga se zapravo sastoji od cjelina koje se međusobno prožimlju i nadopunjuju. Prva govori o ljudima i istinitim dramatičnim događajima na hrvatskim ekspedicijama vezanim uz uspone na himalajske vrhove, a vodio ih je sam autor.

Drugi dio donosi vrlo mnogo preciznih podataka o Tibetu i Tibetancima, povijesti i religiji, tj. o tibetskom budizmu, običajima, obredima i kulturnim mjestima. Ti su podaci toliko točni da se

moгу mirne duše navoditi kao izvori i kod pisanja znanstvenih radova o toj temi.

Treći dio donosi, prema kazivanju samoga autora, malo znanstvene fantastike, koja to i ne mora biti. Taj je dio vrlo zanimljiv jer polazi od hipoteze da se na tri planinska vrha: Chomolungmi, Cho Oyuu i Kailasu nalaze ključevi neba koji će uvesti Zemlju i Zemljane u jedan novi i drugačiji svijet. Da bi skupio iskustva i podatke

za pisanje ove knjige autor je poduzeo u posljednjih petnaest godina više od 10 ekspedicija i putovanja u Nepal i Tibet. Kada bi se zbrojili svi dani provedeni na tim prostorima, bilo bi to oko tri godine života. Ono što čini Tibet to su njegove planine, rijeke, jezera, beskrajne pustinje, a najviše od svega ljudi koji tu žive. Tibetanci, hrvatski možda ispravnije Tibećani, najveća su vrijednost Tibeta. Svojom kulturom, religijom, običajima i vjerovanjima pokazali su da se može opstati u nama zapadnjacima potpuno neprimjerenim uvjetima i sačuvati kulturno-povijesne tekovine koje su bile zajedničke svim narodima Staroga svijeta. Samo što smo mi na Zapadu, poneseni brzim tehnološkim razvojem, izgubili korijene koji nas vežu uz zemlju. Za Tibetance sve je na njihovoj zemlji sveto jer u svemu postoji dio božanskoga.

Toplo preporučujem knjigu planinarima, studentima orijentalistike i etnologije, i svima onima koji žele poći na Himalaje i u Tibet ili onima koji su krenuli na unutrašnja putovanja.

Dr. sc. Tomo Vinšćak.

KRŠ ILI KRAS - FINALE

Pismo dr. Ive Velića uredništvu Hrvatskoga planinara

U dvobroju 11-12. 1999. Vašega časopisa tiskali ste tekst prof. dr. Željka Poljaka pod naslovom "Zablude geologa Ive Velića". Nije mi jasno prema kojoj ste logici ili izdavačkoj politici prihvatili taj tekst. Jer, tekst nije sasvim obično štivo, nije ni obična polemika, a da i jest nije započeta u Vašemu časopisu pa ne nalazim razloga da ste ga (pro)pustili u tisak.

Nemam namjeru na stranicama Vašega časopisa dalje polemizirati s prof. Poljakom. Ni ovo pismo ne bih Vam uputio da među hrvatskim planinarima nemam podosta znanaca, kolega i prijatelja, pa upravo zbog njih to i činim da čuju i "drugu stranu". Jer, obično se smatra za onoga koji šuti da taj i priznaje, premda je ona narodna: Tko muči dva uči - svrhovitija i pametnija.

Vašem uredniku prof. Poljaku odgovorio sam na njegov napis privatnim pismom. Zato ovdje neću odgovarati na sve njegove točke tzv. mojih zabluda nego samo na neke njegove tvrdnje koje su u suprotnosti s onim što se dogodilo i u suprotnosti sa stvarnim stanjem.

Ako sam u svojim tekstovima prof. Poljaka i njegove istomišljenike označio nekompetentnima za geoznanosti i geoznanstvenu terminologiju i napisao da su u tome amateri, zar su to uvjrede? U kritici ne treba očekivati samo hvalospjeve, a pogotovo ne sada kad smo u sveopćoj demokratizaciji. Tako ponekad treba biti spreman čuti i pročitati i nešto o svojim postupcima što drugi ne odobravaju. U Klaićevu riječniku za amatera stoji tumačenje: čovjek koji ne radi neki posao za plaću već iz ljubavi, neprofesionalno, nestručno za zabavu. I što je tu uvredljivo?

Kad bih ja i bio ne samo stručna i znanstvena već i moralna i karakterni ništarija, to ne bi riješilo spor krš - kras u korist krasa. Uz to se prof. Poljak u Uredništvu HP (a i Ekološkoga glasnika br. 8-9/99 u kojemu je prof. Poljak objavio pretpisak svojega teksta iz HP), lako mogu uvjeriti ako samo priupitaju druge geografe i, npr. članove HPS-a.

Što se tiče teksta prof. Poljaka iznesenoga u devet točaka ja ih u potpunosti odbacujem i ne

odustajem od svojih stajališta. Sve što je prof. Poljak u rečenome tekstu iznio njegovo je viđenje, zaključivanje i tumačenje onoga što ja najvećim dijelom nisam napisao. U ranijim tekstovima osporavao sam stručnu i znanstvenu uporabu riječi kras. Upustio sam se u polemiku, jer je u jednom tekstu g. Vlade Božića neobjektivno prozvan i napadnut dr. Srećko Božičević, koji je kao i svi hrvatski geolozi i geografi zastupao riječ krš umjesto kras.

Da bi čitatelji znali zašto se mi geolozi, a skupa s nama kolege geografi i drugi geostručnjaci zalažemo za riječ krš, a ne kras evo mojih (naših) temeljnih stajališta:

- riječ kras susrećemo u toponimici zapadne Hrvatske (Istra, Kvarner, moguće i dio Gorskoga kotara) i govoru tamošnjih stanovnika;

- riječi kras nema u ostalim dijelovima krševite Hrvatske (Kordun, Lika, Dalmacija) i susjedne BiH koje napućuju Hrvati (JZ Bosna, Hercegovina);

- neprimjereno je uzimati za primjere krševitosti ili nekrševitosti par km² iz Zagrebačke gore prema 90-ak tisuća km² krškoga područja Dinariida;

- riječ krš postoji i u srpskome jeziku, isključivo u toponimici, ali ne i u jezičnome izričaju, a pogotovo ne u geomorfološkom značenju kakvo ima u hrvatskomu jeziku;

- ako riječ krš postoji u srpskome, u tome istom jeziku postoje i riječi: grad, selo, planina, potok, rijeka (na ekavici) pa to nije razlog da ih se Hrvati odreknu ili da ne budu hrvatske;

- ako dio Hrvata rabi kras, i to zbog zemljopisnih odrednica, jer žive u neposrednome susjedstvu slovenskoga Krasa, a ostali veći dio izvorno ne zna za tu riječ, zašto mu je nametati? Uostalom i jezikoznanci kažu da je jezik "živ organizam" pa ako su hrvatski prirodoslovci u 19. stoljeću prvotno i prihvatili kras, a kasnije krš, zašto im ga osporavati?

- trebalo bi s više snošljivosti i razumijevanja prihvatiti demokratsko načelo slobode mišljenja i govora i poštivati stajališta hrvatskih prirod-

slovaca s kojima se, kako vidimo, svi i ne slažu.

Toliko o neslaganjima s prof. Poljakom. Međutim, Uredništvo HP-a, zbog objektivnoga izvješćivanja čitateljstva trebalo bi se ograditi od neprovjerenih stajališta prof. Poljaka kao što su:

U točki 8:

- da je Jovan Cvijić geolog što nije istina;
- da je hrvatski geomorfolog Veljko Roglić (a tobože moj idol; koješta!) Cvijićev dak što nije istina; Roglić je upisao geografiju u Beogradu poslije Cvijićeve smrti;

- da Srbi, pa ni Cvijić ne rabe riječ krš za ono što je prof. Poljaku kras već njemačku posuđenicu karst.

Nove zablude dr. Ive Velića

Prije nego smo poslali u tisak gornje pismo dr. Ive Velića, upozorio sam ga, poštujući fair play, da neću prešutjeti faktografske greške koje upravo bodu u oči. Odgovorio mi je: "Ako Vas smeta, što mogu?"

E, pa kad baš hoće, ja ću kao "nekompetentni amater" (njegov izraz) upozoriti uvaženog doktora znanosti, višeg znanstvenog savjetnika i geološkog stručnjaka da su u tome njegovu pismu bar tri nove zablude.

Prva zablada: "Jovan Cvijić nije bio geolog."

Umjesto odgovora, evo naslovnice jednoga Cvijićeva kapitalnog geološkog djela iz moje privatne knjižnice. Točka!

Druga zablada: "hrvatski geomorfolog Veljko Roglić".

Takav uopće ne postoji niti je postojao. Dr. Velić je pobrkao dva geografa, Veljka Rogića i Josipa Roglića. Jednom je uzeo ime, drugome prezime pa tako stvorio treću osobu. Ako mi ne vjeruje neka se priupita u zagrebačkom PM fakultetu gdje su obojica bili geografi (kod njih sam studirao geografiju).

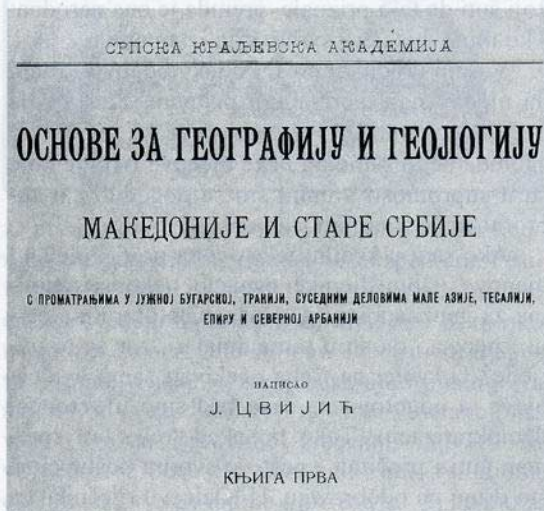
Treća zablada: "Veljko Roglić nije bio Cvijićev dak jer je upisao geografiju u Beogradu poslije njegove smrti."

U točki 9 prof. Poljak piše: "...postavljam pitanje ing. dr. Veliću je li istina da on odbija objaviti stručne članke o otkrićima u Lukinoj jami na Velebitu?...". Prof. Poljaku netko je podmetnuo najobičniju izmišljotinu i laž. Jer nitko i nikada do 01. 03. 2000. god. meni kao uredniku i Uredništvu časopisa "Geologia Croatica" nije ponudio članak o Lukinoj jami u Velebitu.

Poštovano Uredništvo HP-a, zahvaljujem Vam na uvrštenju ovoga pisma sa željom da sličnih tekstova uopće ne dobivate ili dobivate što manje.

Želim Vam svako dobro.

Dr. sc. Ivo Velić, znanstveni savjetnik
Instituta za geološka istraživanja, Zagreb

Josip Roglić se upisao na beogradsko sveučilište 1926., Cvijić je umro 1927, a nakon toga je Roglić bio dak Cvijićeve škole sve do obrane doktorske disertacije. Izvori: Enciklopedija JLZ; Hrvatski leksikon; V. Radovanović: "Jovan Cvijić", Beograd 1958).

Sve je ovo samo nov dokaz za Velićevu četvrtu zabladu da amater ne može biti stručnjak. Svakako je nezgodno kad obični planinarski amater mora poučavati jednog profesionalca, ali, završit ću Velićevim riječima: "Ako Vas to smeta, što mogu?"

Željko Poljak

TKO JE ŠTO U HRVATSKOM PLANINARSTVU

Prof. TOMISLAV BATINIĆ, PREDSEDNIK OBNOVLJENE "BJELAŠNICE" U SARAJEVU

Rođen je 1931. godine u Nišu od roditelja Bugojanaca koji su po potrebi službovanja često mijenjali mjesto rada u bivšoj Kraljevini Jugoslaviji.

Osnovnu, učiteljsku i višu pedagošku školu kao i Prirodno-matematički fakultet završio je u Sarajevu. Godine 1950. dekretom je raspoređen da kao učitelj djeluje na području Uskoplja (Gornji Vakuf), područje koje je zagrljeno planinama Vranicom i Radušom i kroz koje protječe rijeka Vrbas u svom gornjem toku. Tu počinje njegova velika ljubav prema planinama i planinarstvu što traje sve do danas - pola stoljeća.

Nakon četiri godine vraća se u svoje Sarajevo, gdje postaje član planinarskih društava "Bjelašnica", "Prijatelj prirode" i "Energoinvest". Tema njegova diplomskog rada na fakultetu inspirirana je Vranicom s kojom se svake godine susreće otkrivajući nove ljepote. Najveći dio svoga radnog vijeka (40 godina) proveo je u školama i obrazovno-odgojnim institucijama kao učitelj, nastavnik, profesor i savjetnik. Dobitnik je najvećeg društvenog priznanja u obrazovno-odgojnoj struci u BiH - Nagrade "Hasan Kikić".

Po povratku u Sarajevo obilazi sve okolne planine, najveći dio planina u BiH i bivše Jugoslavije a obišao je gorja Austrije, Bugarske, Slovačke i Poljske.

Sada je veoma zauzet društvenim radom u planinarskoj organizaciji. Bio je predsjednik Gradskog planinarskoga saveza Sarajevo, dugogodišnji član Predsjedništva PS BiH, član delegacije PS BiH u Skupštini PSJ, sudionik susreta delegacija PS BiH, HPS i PZS. Dobitnik je bronzane, srebrene i zlatne značke "Po planinama BiH". Isto tako, dobio je priznanje većeg broja planinarskih društava u BiH, kao i srebrnu značku PSJ. Povremeno se javljao u našem časopisu i u drugim tiskovinama s temama o planinarstvu. Autor je projekta o organiziranju planinarske škole gdje je ujedno bio i predavač. Pisao je recenzije o planinarskom izdavaštvu.

Jedan je od utemeljitelja obnove rada HPD "Bjelašnica 1923" u Sarajevu 1989. godine čiji je i predsjednik, a ujedno je i tajnik Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" u Sarajevu. Sudjelovao je u većem broju

planinarskih manifestacija, transverzala, taborovanja, pohoda i obilježavanja obljetnica kao neposredni sudionik i organizator.

Velik je pobornik očuvanja i zaštite prirodnog okoliša. Vrlo pažljivo i znalački ubire i ljekobilje. Svojim ukupnim radom i ponašanjem u planinarstvu živi je medij promičbe potrebe aktivnog bavljenja planinarstvom.

(Željko Poljak)

OBNOVLJENO HPD "BJELAŠNICA" U SARAJEVU

Godine 1923, 21. travnja, osnovana je u Sarajevu podružnica Hrvatskog planinarskog društva iz Zagreba koja je u međuratnom razdoblju postigla velike uspjehe i bila jedno od najjačih društava u državi. Bavila se gradnjom planinarskih kuća, među kojima je bio dom na Bukoviku iznad Sarajeva i dom na Vilincu u Čvrstnici, najviši hrvatski planinarski objekt uopće. Imala je vrlo agilnu omladinsku, skijašku i fotosekciju, a neki su se članovi bavili i alpinizmom (Josip Sigmund). Za vrijeme komunističke Jugoslavije Hrvati u BiH nisu smjeli organizirati vlastita društva. Nakon završetka nedavnog rata u BiH, 12. 12. 1998. je u okviru Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" ponovno osnovano hrvatsko društvo, koje nosi staro ime Bjelašnica, uz

dodatak 1923, čime se naglašava da nastavlja tradiciju nekadašnje "Bjelašnice". Za predsjednika je izabran iskusni planinar prof. Tomislav Batinić, za dva dopredsjednika Drago Bozja i Dragan Lasić, tajnika Danil Pavičević (nedavno je emigrirao u Ameriku), rizničara gđica Zdravka Sigmund itd. Društvo je dosad organiziralo više izleta i raznih priredaba, ali mu predstoji

težak zadatak: povratak u vlasništvo nekadašnjih njegovih planinarskih kuća, a na temelju Zakona o restituciji, jer se od 1945. do danas prešućivalo njihovo porijeklo i njima su se koristila druga društva. Društvo ima prostorije u Napretkovoj palači u Sarajevu, Maršala Tita 56/I, tel./fax: 387 71 206-505 i 441-287, e-mail: napredak@bih.net.ba (Ž. Poljak)

ZAŠTITA PRIRODE

ZAŠTIĆENO CVIJEĆE PRODAJE SE NA TRŽNICAMA!

Ljubitelji prirode, uz zgražanje, svako proljeće prolaze tržnicama gdje se prodaju ugrožene i zaštićene prolećnice i pitaju se zar se baš ništa ne može napraviti za njihovu zaštitu.

Članovi Komisije za zaštitu prirode i ove su godine, na pojavu prvih prolećnica, nešto učinili: tri akcije "Informiranja i educiranja javnosti o štetnosti branja i kupovanja samoniklog zaštićenog cvijeća i bilja" na najprometnijem punktu u Zagrebu, na prilazu tržnici Dolac, subotom od 10 do 12 sati. Akcija je bila zamišljena da dijeleći male letke sa znakom KZP i porukom o štetnosti branja i kupovanja samoniklog bilja što većem broju ljudi skrenemo pozornost na to. Podijelili smo svaki put preko 1500 letaka (ukupno oko 5000), razgovarali s ljudima i objašnjavali im, jer nekima nije jasno zašto je to štetno ako u zemlji ostaju lukovice. Nisu razmišljali kako lukovice "dođu" u zemlju.

Svaki su nam se put pridružila djeca OŠ "I. Gundulić" uz vodstvo prof. Lele Zdražil, inače i članice KZP, a na jednoj akciji i eko-planinarska škola Susjedgrad i društvo Ekograd uz vodstvo prof. Mladena Rogošića. Svi smo bili "obučeni" u postere s natpisom "Zaštićena priroda Hrvatske", a neka su djeca nosila i transparente s raznim eko-porukama. Na jednoj akciji

su nam se pridružili i aktivisti Zelene akcije te su i oni dijelili letke koje su pripremili za tu svrhu.

U trećoj smo akciji organizirali i Okrugli stol o temi na kojem su bili inspektor zaštite okoliša ing. Juraj Posarić i inspektorica Milka Majić iz Ministarstva poljoprivrede i šumarstva. Oni su odgovarali na pitanja novinara i građana.

Akciju su na području Primorja organizirali naši aktivisti iz PD Orljak (Mario Rubeša i Dijana Kurilić), a na području Dalmacije članica KZP Vesna Jurković iz Šibenika.

Akcije su bile popraćene medijski (HR, HTV i dnevne novine) tako da je i na taj način naša poruka došla do velikog broja ljudi. (Đenka Špralja)

NE KUPUJTE I NE BERITE SAMONIKLO BILJE

Jer time potpomažete uništenje nacionalnog bogatstva. Hoće li vaši unuci moći vidjeti ove cvjetne livade i šume? Zemlja ne pripada čovjeku nego čovjek pripada Zemlji

PREDSTAVLJANJE KNJIGE "KLJUČEVI NEBA" U EUROPSKOM DOMU

Dana 23. veljače u prepunom Europskom domu održano je predstavljanje knjige "Ključevi Neba". Nakon projekcije sedamdesetak dijapozitiva iz Tibeta uz glazbenu pratnju, o knjizi i njenom autoru Darku Berljaku govorili su urednik "Hrvatskog planinara" prof. dr. Željko Poljak, prof. etnologije Filozofskog fakulteta u Zagrebu Tomo Vinšćak i Damir Mikuličić, urednik nakladničke kuće "Izvor" koja je izdala tu knjigu.

Uz mnoge uzvanike, predstavljanju je bio nazočan predsjednik HPS prof. dr. Hrvoje Kraljević i, što je posebna zanimljivost, jedan budistički svećenik, inače liječnik tibetske medicine Tenzing Lama.

Mnogi su željeli na licu mjesta kupiti knjigu, no nažalost uskoro ih je nestalo. Međutim, može se kupiti ili naručiti u Uredu HPS. Nakladnik za jesen ove godine planira njeno izdanje na slovenskom i njemačkom jeziku. (Ž. Poljak)

PETICIJOM DO PLANINARSKJE IMOVINE

Redovna godišnja skupština članova HPD "Sokolovac" Požega, održana je 19. veljače u društvenom domu "Lapjak" u Velikoj. Među sudionicima bili su brojni gosti, kao i predstavnici planinarskih udruga iz Pakraca, Orahovice, Našica, Slav. Broda i Osijeka. U tajničkom izvještaju pobrojane su brojne aktivnosti požeških planinara, od kojih je najznačajniji uspio pohod na Ande, tiskanje knjige "Stoljeće požeškog planinarstva",

nastavak uređenja društvenih prostorija u Požegi, gradnja objekta na Trišnjici...

U središtu rasprave bila je sudbina Planinarskog doma "Lapjak" koji su prije 42 godine izgradili vrijedni članovi. Dom je prije 10 godina dan u zakup tvrtki "Kamen-Ingrad", a od lipnja prošle godine, prema Zakonu o udrugama, postaje vlasništvo Republike Hrvatske. Kada su za to saznali članovi Upravnog odbora požeške planinarske udruge, istodobno su tužili državu i žalili se državi, tražeći povrat ukupne imovine (doma s pripadajućom okućnicom, skijaške staze i planinarske kuće na Nevoljašu u Papuku, te zemljišta u Požegi).

Da nije došlo do "uplitanja" države, planinari bi na spomenutoj skupštini donijeli odluku o produženju zakupa s dosadašnjim partnerom, ili ustupljenju doma novom zakupoprimcu. Možda bi ga ponudili i na prodaju, a za taj novac gradili novi dom na drugoj lokaciji, izvan domašaja onih koji ga žele "privatizirati". Kako su istu sudbinu doživjeli i drugi planinarski domovi u Hrvatskoj, sudionici skupštine su odlučili da se pokrene potpisivanje peticije kojom bi se tražila promjena Zakona o udrugama i povrat imovine stvarnim vlasnicima. Uostalom, o svemu tome treba se očitovati Hrvatski planinarski savez, na čelu s predsjednikom, gospodinom Hrvojem Kraljevićem, ministrom znanosti i tehnologije u hrvatskoj Vladi.

Na kraju rada usvojen je ambiciozan Program rada za ovu godinu, te usvojen prijedlog da se osnuje Sekcija za orijentacijsko trčanje. Kako su neki članovi Upravnog odbora, na osobni zahtjev, razriješeni duž-

*Predsjedništvo HPD "Sokolovac":
Dragica Barišić, Katica Bartošek,
Ivan Jakovina i Vesna Matoković*

nosti, na njihovo su mjesto izabrani Darko Aračić, Franjo Brezicki, Helena Faler, Josip Garilović i Dragutin Štimac.

Skupština je zaključena dodjelom najvišeg društvenog priznanja "Stjepan Lovrić-Stipa" dugogodišnjem aktivistu Ivanu Jakovini, a knjigu "Stoljeće požeškog planinarstva" primili su svi oni koji su radili na tom projektu. (Ivan Jakovina)

PREDLAŽEM

Mislim da bi "Hrvatski planinar" bio mnogo zanimljiviji kad bi u njemu bilo manje članaka o prošlosti i književnosti a više o sadašnjosti. Čitatelje zanimaju nove staze, novi objekti i pristupi do njih te obavijesti o budućim skupovima i pohodima. Možda bi se trebalo ugledati na časopis "Hrvatski zemljopis". Molim da se u idućem broju objavi adresar planinarskih kuća s telefonskim brojevima kako bi planinari lakše planirali svoje izlete. Ing. Branko Bednjanec, Zagreb.

Eto, dragi suradnici, što čitatelji od Vas očekuju, pa umjesto dosadnih izvještaja s izleta pišite što je nova na terenu, misleći pri tom stalno na ono što zanima čitatelje. A ing. Bednjanca molim da pročita u prošlom broju popis literature koja se može nabaviti u HPS-u, gdje će, među ostalim, naći i Planinarski dnevnik. U njemu je upravo ono što on traži: adresar svih društava i pregled svih domova s osnovnim podacima. Ima pravo što je okrenut budućnosti, a ne prošlosti. Bilo bi, na primjer, korisnije da nam je Savez gorskih vodiča u ovom broju objavio plan svojih budućih akcija nego izvještaj o onima koje su lani održane. (ur.)

SAVEZ GORSKIH VODIČA U 1999.

Otkako je 1999. osnovan i registriran, Savez gorskih vodiča, osim svojih drugih aktivnosti, intenzivno radi na organiziranju izleta i tura po Hrvatskoj, Sloveniji i drugim zemljama Europe. Osnovni su pravci djelovanja organiziranje takvih izleta za građanstvo koje planinarska društva slabo njeguju, vođenje izleta na teške vrhove diljem Europe za koje planinarskim društvima nedostaju kvalificirani gorski vodiči i pružanje pomoći u vođenju nastave u planinarskim školama.

Velik su odaziv doživjeli naši lagani izleti za građanstvo i sve zainteresirane u zaštićena područja prirode Hrvatske. Neki su se izleti ponavljali i tri puta, vjerujemo, kako zbog atraktivnosti izleta tako zbog izvrsne organizacije i stručnog vođenja na terenu gdje se su ljudi mogli osjećati potpuno sigurno (da spori neće biti ostavljeni, niti izgubljeni) te zbog korektnog i profesionalnog odnosa prema njima. Bili su to jednostavni izleti za po 40-50 sudionika na Plitvice (4 puta), Mošlavačku goru, Lonjsko polje (3), Risnjak-Kamačnik, Samarske stijene, u Logorsku dolinu, dolinu Soče, Cervačke špilje, Zrmanju i Klek. Zatim su tu višednevni

izleti na teže vrhove za manji broj sudionika: Jalovec, Sjeverni Velebit, Triglav. Zimi organiziramo tjedan skijanja u Italiji u Južnom Tirolu, a ljeti smo bili tjedan dana u Dolomitima. Na svim tim izletima je sudjelovalo oko 800 polaznika.

HPS nam je 1999. povjerio pohod na Dinaru za Dan državnosti na kom je sudjelovalo preko 500 planinara. Tako velik skup planinara, s teškim usponom po vrućem danu, protekao je u najboljem redu.

Sonnblick u Austriji i Matterhorn u Švicarskoj nije održan zbog nedovoljnog interesa.

Naši su vodiči vodili malu planinarsku školu za osnovnoškolce u O.Š. Zaprude koju je pohađalo oko 50 učenika. Za taj oblik aktivnosti postoji sve veći interes po školama. Za naše izlete ima sve više interesa i među nečlanovima. Program za 2000. godinu još više izlazi ususret planinarima upravo s onim izletima koji ih najviše zanimaju. (Đenka Šprajla)

PLANINARSKI SAVEZ PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

U planinarskom domu u Tuku održana je 18. siječnja prva sjednica Upravnog odbora Planinarskog saveza Primorsko goranske županije kojoj su nazočili prof. Stanislav Horaček (predsjednik), Silvano Raffaelli (dopredsjednik) i Branko Kranjac (v.d. tajnika Saveza) te predstavnici udruga: Boris Golik i Damir Naglič ("Vršak" Brod Moravice), Janez Kezele i Zoran Majnarić ("Petehovac" Delnice), Blažica Sveticki, Lidija Vizjak i Marijan Podobnik ("Viševica" Ravna Gora), dr. Stanko Jurdana, Željka Ugrin, Marijan Paladinić, Hermína Lončarić i Martin Žarić ("Strilež" Crikvenica), Bolto Gaberšek ("Osorščica" Mali Lošinj), dr. Ivica Richter, Stanko Hrzenjak i Branko Kranjac ("Kamenjak" Rijeka), Silvano Raffaelli ("Knezgrad" Lovran) te Damir Kovač i Alen Leš ("Jelenc" Gerovo). Savez je osnovan 29. 12. 1995. godine i danas ima 9 udruga.

U Upravni odbor izabrani su: Boris Golik i Zdravko Šneler (Brod Moravice), Josip Mataja i Mario Lakotić (Mrkopalj), dr. Ninel Mihelčić i Zoran Majnarić (Delnice), Blažica Sveticki i Lidija Vizjak (Ravna Gora), Ljubica Žele i Marijan Paladinić (Crikvenica), Bolto Gaberšek i Mile Domazet (Mali Lošinj), Klaudio Tammaro i dr. Ivica Richter (Rijeka) te Silvano Raffaelli i Nevja Kružić (Lovran). Budući da PD "Jelenc" iz Gerova još nije ravnopravni član Saveza, njihovi će predstavnici naknadno biti verificirani. (Željko Malnar)

PLANINARSKKE KUĆE I PUTEVI

HRVATSKA PLANINARSKA OBILAZNICA

Na Danu hrvatskih planinara u nedjelju 21. 5. 2000. u Rudama pokraj Samobora svečano se otvara obnovljena Hrvatska planinarska obilaznica (HPO). Toga se dana obilježava 125. obljetnica prvog izleta članova HPD-a, tradicionalnim planinarskim pohodom.

HPO ima kao kontrolne točke vrhove, uz neke izuzetke. Nema zadane trase. Osim kupnje dnevnika, nema nadoplate za priznanja (značke).

Za potrebe HPO, Hrvatska je podijeljena u 20 planinskih područja. Svako područje obuhvaća između 2 i 14 kontrolnih točaka. U nekim područjima vrhovi su međusobno povezani markiranim putevima (Gorski kotar, Velebit), a u drugima to nije moguće (jadranski otoci).

Uz naziv područja određen je potreban broj KT koje treba obići, a on je između 1 i 4. Npr. u području Srednjeg Velebita ima 10 KT, a potrebno je obići bilo koje 2 KT. Nove KT mogu se nadoknadno uvrstiti u obilaznicu.

Dokaz obilaska KT potvrđuje se dnevnikom HPO. On sadrži prostor za osobne podatke, kratke upute, popis kontrolnih točaka, "kućice" za utiskivanje žigova i dodjelu priznanja. HPS nagrađuje obilaznike ovim priznanjima:

- brončana značka; treba obići potrebne KT iz 10 područja. Po vlastitom izboru odabiru se područja i KT unutar područja

- srebrna značka; treba obići potrebne KT u 20 područja ili 40 KT (uvjeti za brončanu značku i još potrebne KT iz preostalih 10 područja). Jedini obavezni vrh je Dinara - 1831 m - najviši vrh Hrvatske

- zlatna značka; treba obići 75 KT (uvjeti za srebrnu značku i još 35 KT po svojem izboru)

- posebno priznanje; treba obići 100 KT (uvjeti za zlatnu značku i još 25 KT po izboru)

Vrijeme potrebno za stjecanje priznanja nije ograničeno.

Obilaznica nema posebnih žigova, pa se koriste uobičajeni trokutasti žigovi s natpisom vrha i nadmorske visine. Može se utisnuti i žig neke druge obilaznice. Žig može biti gumeni, pohranjen u kutiji zajedno s upisnom knjigom, ili metalni, ugrađen na pogodnom mjestu. Sve to postavlja i održava planinarsko društvo koje je zaduženo za taj vrh. Ako je žig vrha bio pohranjen u domu,

treba ga premjestiti na vrh.

Na obilazak treba ponijeti dnevnik, jastučić za žigove i fotoaparatus. Ako na vrhu nema žiga, onda se treba fotografirati ispred natpisa vrha (npr. kod natpisa Mali Rajinac, 1699 m) ili ispred nekog uočljivog objekta na vrhu (stup, piramida, tv-toranj, kapela i dr.). Fotografije se ne lijepe u dnevnik, nego se prilažu u kuverti.

Prodaja dnevnika započinje otvorenjem Hrvatske planinarske obilaznice 21. 5. 2000. i to po popularnoj cijeni od 20 kn. U cijenu dnevnika taj dan uključena je i iskaznica pohoda "Tragom prvog izleta HPD-a". Sudionici pohoda mogu utisnuti žigove na Oštrcu i Plešivici i tako obići dva potrebna vrha u Samoborskom gorju.

Dnevnik HPO prodaje HPS, a može se naručiti pismom, telefonom, faxom i e-mailom. Dnevnici se šalju pouzdačom, a poštarina ide na teret kupca. Troškovi poštarine mogu se umanjiti ako se naruči više dnevnika. Dnevnici se mogu kupiti u prostorijama HPS-a, Zagreb, Kozarčeva 22 radnim danom prije podne.

Za obilazak KT može poslužiti Poljakov Planinarsko-turistički vodič "Hrvatske planine", a na izlet je praktično ponijeti fotokopije. U dogledno vrijeme očekuje se Bajsov vodič po hrvatskim planinarskim kućama i Čaplarov regionalni planinarski vodič. Svakako treba ponijeti planinarske zemljovide. Korisne obavijesti mogu se naći u časopisu Hrvatski planinar, dnevnim novinama i dr. Obilaznica "Hrvatske planinarske kuće" može se obilaziti istodobno s HPO (o tome više u jednom od narednih brojeva HP).

Stari dnevnik "Po planinama Hrvatske" više nije važeći, ali se priznaju obidene KT. Dnevnik HPO i stari dnevnik treba poslati na adresu HPS-a u vrijeme kada ne trebate dnevnik (npr. preko zime). Obidene KT ovjeravaju se posebnim žigom u dnevniku HPO.

Dosadašnja obilaznica (prije: transverzala) bila je mnogima preteška, pa smo uveli brončanu značku, koja će biti dostupnija većem broju planinara. Prosječno područje ima 2 potrebne KT, pa za brončanu značku treba obići 10 područja i približno 20 KT. Brončana značka može se osvojiti i s manje KT, ako biramo područja s 1 i 2 potrebne KT, ali pritom treba putovati do udaljenih područja.

Između 135 KT mogu se birati samo oni vrhovi gdje postoji mogućnost noćenja u planinarskim kuća-

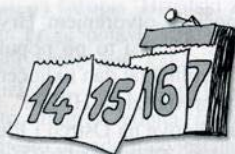
ma. Uvjeti se približno isti za Zagrepčane, Riječane i Splićane, dok Osječani i Dubrovčani trebaju dulje putovati. Otočni vrhovi mogu se obići tijekom ljetovanja na moru.

Obilaskom preostalih 10' područja planinar upozna većinu naših planina i propuće cijelu Hrvatsku, od Slavonije do Dubrovnika. Zlatna značka i posebno priznanje su samo za rijetke i uporne obilaznike, koji će se moći pohvaliti osvajanjem mnogih manje poznatih i slabo posjećenih vrhova. Popis planinara koji su primili priznanja HPO objavit će se povremeno u Hrvatskom planinaru.

Vrhovi obuhvaćeni Hrvatskom planinarskom obilaznicom razlikuju se po mnogo čemu, od nadmorske visine, težine pristupa i duljine puta do njih. Na svaki od njih možete se popeti po lijepom ili ružnom vremenu, u bilo kojem godišnjem dobu, u društvu prijatelja i obitelji.

Ova obilaznica je odličan poticaj za nove usporene na vrhove gdje još niste bili. Vrhova je toliko, da drugi niz godina možete planinariti našim lijepim hrvatskim planinama.

Zdenko Kristijan

KALENDAR AKCIJA

TEČAJ ZA GORSKE VODIČE, I. DIO

Savez gorskih vodiča iz Zagreba, Ribnjak 2 (tel. 4818801) održava od 29. travnja do 6. svibnja prvi dio tečaja za gorske vodiče na Biokovu, sa smještajem u hotelu "Alan", Baško Polje. Cijena 1620 kn.

PROLJETNI POHOD NA ŽUMBERAK 17. LIPNJA

Obavještavaju se obilaznici Žumberačkog planinarskog puta da je markirana dionica trase od kanjona Sušice do Sekulića (20 minuta) očišćena i prohodna. Do doma u Sekuliću može se doći i cestom do sela Kuljaji (2 km), Sekulića (1 km) i dalje prema Svetoj Geri (1,45 minuta hoda). Proljetni pohod na Žumberak održat će se 17. 06. 2000. g. iz Sošica - (vlastiti prijevoz). U domu se može dobiti čaj, kava i piće, a također Dnevnik i vodič po Žumberku. Noćenje u domu treba rezervirati. Sve informacije mogu se dobiti na telefone: Pofek Tereza 3771-787, Kljajić Pepica 3702071, Farkaš Ljerka 6522984.

Predsjednik P.Š.K.
"Trešnjevka Monter"
Ljerka Farkaš

VMD d.o.o.

PUTNIČKA AGENCIJA

Nehajska 61, Zagreb

e-mail: vmd@open.hr

EKSPEDICIJE ALPINISTIČKI TEČAJEVI AVIO KARTE PUTNA OSIGURANJA

KORZIKA, lipanj
LEDENJAČKI TEČAJ+Mt. BLANC, kolovoz
KILIMANJARO, kolovoz/rujan
BORNEO, SABAH, Mt. KINABALU, rujanj
NEPAL, TREKKING, listopad/studenj

Za detaljne programe nazovite (01) 363 88 40
ili nas posjetite na www.vmd.hr

Organizator putovanja i vodič:
DADO MESARIĆ,
instruktor alpinizma, instruktor Gorske službe
spašavanja i gorski vodič s međunarodnom
licencom

DAN HRVATSKIH PLANINARA SAMOBOR 21. SVIBNJA 2000.

Završni događaj obilježavanja 125. obljetnice planinarstva u Hrvatskoj je u nedjelju 21. svibnja 2000. u Samoborskom gorju. Planinari obilaze trasu prvog izleta članova Hrvatskog planinarskog društva: Rude – Oštrc – Plešivica održanog 17. svibnja 1875. godine.

Sadržaj

Pohod planinara «TRAGOM PRVOG IZLETA HPD-a», Rude – Veliki dol – Oštrc – Plešivica

Svečano otvaranje obnovljene Hrvatske planinarske obilaznice

Prigodna planinarska izložba

Organizator

HPD «Japetić» Samobor i Hrvatski planinarski savez, uz suradnju i pomoć planinarskih društava: «Željezničar» Zagreb, «Jastrebarsko», «Scout» Samobor. Društva za športsku rekreaciju Samobor i Planinarske bratovštine Sv. Bernarda iz Samobora.

Program u nedjelju 21. svibnja 2000.

8 – 17 – Prigodna planinarska izložba u Osnovnoj školi u Rudama

9,00 – Svečano predstavljanje obnovljene Hrvatske planinarske obilaznice ispred Osnovne škole

8,30 – 11 Polazak planinara na pohod: Rude – 45' – dom Veliki dol – 30' – dom Željezničar na Oštrcu – 10' – vrh Oštrc – 1h 50' – vrh Plešivica – 20' – Poljanice

12 – 17 – Dodjela spomen-znaka pohoda na vrh Plešivice

Autobusi za Samobor polaze iz Zagreba s Autobusnog kolodvora (peron 610), Ljubljance i Črnomerca. U Samoboru treba presjedati za Rude, a autobusi će ovom prilikom polaziti čim se popune. Popodne autobusi polaze iz Poljanice za Samobor.

Zbog skućenog prostora u Rudama preporučamo parkiranje automobila u Samoboru i prijevoz autobusom do Ruda.

Izletničkim autobusom preporučamo dolazak u Rude preko Samobora (7 km). Autobusi odmah produžuju na Poljanice (5 km). Povratak je preko Jastrebarskog (10 km) na autocestu Zagreb – Karlovac.

Obavijesti

Telefonske obavijesti o pohodu daju poslije 16 sati Vladimir Novak (01/33-61-736) i Zdenko Kristijan (01/33-62-886). Pismene obavijesti zatražite na adresi: HPD «Japetić», p. p. 31, 10430 Samobor.

PLANINARSKI POHOD NA DINARU (1831 m)

Hrvatski planinarski savez, Komisija za vodiče i Stanica planinarskih vodiča Split, organiziraju za planinare i ove godine pohod na najviši vrh Hrvatske – Dinaru (1831 m). Akcija je posvećena Danu državnosti i Danu hrvatskih planinara.

Stanice vodiča: Split, Makarska, Zadar, Rijeka, Pula, Karlovac, Varaždin, Osijek i Zagreb organizirat će prijevoz i vodičku službu na sve sudionike pohoda. To mogu organizirati i planinarska društva u mjestima u kojima ne djeluju stanice vodiča.

U selu Glavašu, do kojeg se dolazi autobusom preko Knina i Kijeva, započet će organizirani uspon u subotu 27. svibnja u 07,00 sati. Po dolasku je obvezna prijava svih sudionika na mjestu označenom sa «ORGANIZATOR POHODA» (predati popis sudionika s JMBG).

Molim Vas da se krećete označenom trasom!

Put nas vodi do ruševina starog grada, a zatim do vrha Dinare (oko pet sati hoda). Sudionici će na vrhu otisnuti prigodni pečat i pečat vrha. Nakon kraćeg odmora spuštamo se istim putem nazad u Glavaš.

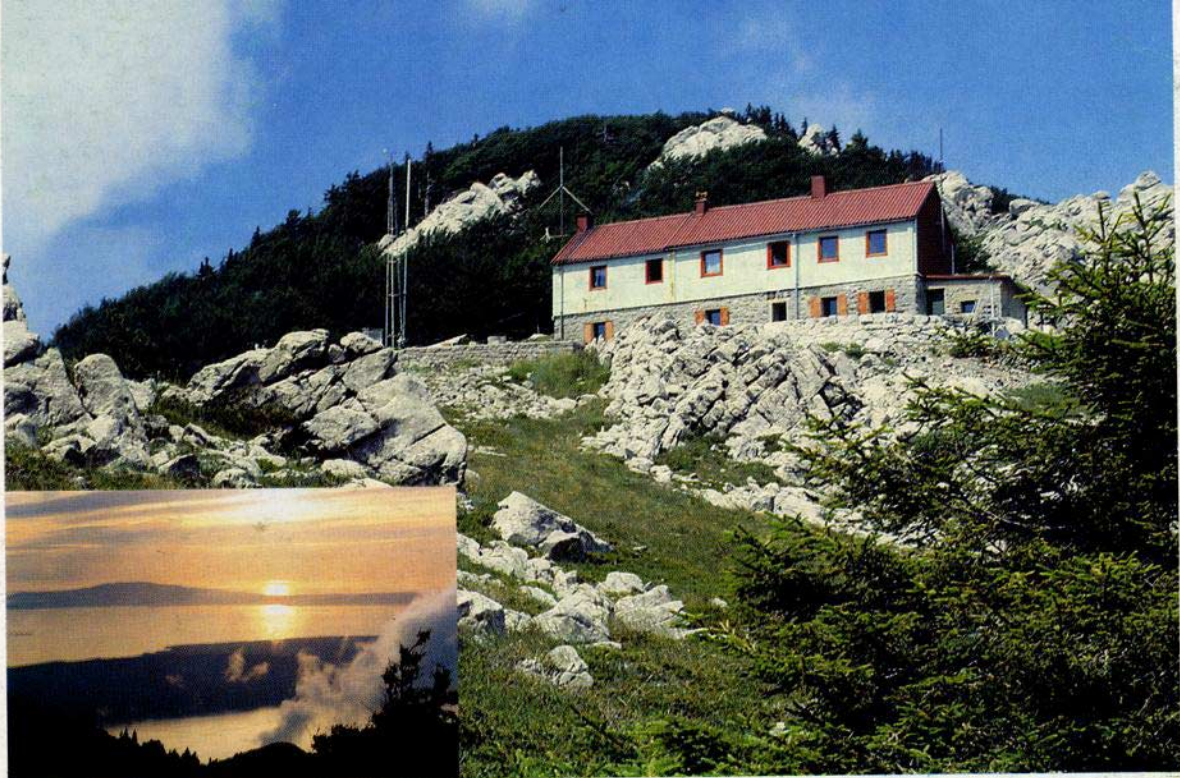
Važno! Kada posljednji vodiči krenu s vrha prekida se svaki daljnji uspon. Sudionici koji nisu stigli na vrh vratit će se s mjesta gdje ih vodiči pri povratku zateknu!

Zajednički dolazak na parkiralište predviđen je za 19,00 sati. Za sve planinare koji žele u nedjelju 28. svibnja posjetiti staru kninsku tvrđavu i okolinu Knina (slapove Krčića), organizirano je noćenje u školi u Kninu (ponesite vreće za spavanje i podložak).

Oprema za uspon mora biti planinarska: čvrste planinarske cipele s odgovarajućim donom (zbog neravnog i kamenitog terena), zaštitna oprema protiv kiše, vjetrova, sunca i hladnoće. Preporučamo jednu do dvije litre vode ili osvježavajućeg napitka za uspon.

Sve informacije možete dobiti u uredu HPS (Zagreb, Kozarčeva 22), na telefon 01-48-23-624 ili tel/fax 01-48-24-142, radnim danom od 08-15 sati. Prijave i uplate u stanicama vodiča i planinarskim društvima.

Komisija za vodiče HPS, Pročelnik Darko Luš

*Planinarski dom Zavižan 1594 m (Sj. Velebit)
Otoki Rab i Lošinj sa Zavižana*

*Foto: N. Marcutti
N. Aleksić*

PANTONE® COLORS

CHROMOS^{dd}

Tvornica grafičkih boja Samobor - Hrvatska

CHROMOS

Printing Ink Factory Samobor - Croatia